Regd No. N 90 / M 3813

వెల ఒక అణా

గోలకొండ పత్రిక

102803

ప్రతి సోమ, గురు వారములందు వెలువడు జాతీయ పత్రిక

సంపుటము ౧౫ హైద్రాబాదు-దక్కన్ శా. శ. ౧౮౬౨ విక్రమసం॥ వైశాఖ శు॥౧౪ (౧౫-౮-౧౩౪౯ ఫ.) సోమవారము సంచిక ౫

హాలెండు జర్మనులకు లొంగుట

బెల్జియంలో జర్మను సైన్యములు

ఫ్రెంచి సేనలను చొచ్చుకొనిపోవుట

మిత్రమండలి సేనలు జర్మనులకు అపారనష్టము కలిగించుచుంటిమనుట

ఈ మే నెల ఆరవతేదినుండి ౧౭ వ తేదివరకు వచ్చిన అంతర్జాతీయ వార్తలలో ముఖ్యతమమైనది— హాలెండు సర్వసేనాధిపతి తన సేనలకు యుద్ధము చాలించవలసినదని ఇచ్చిన ఆజ్ఞయైయున్నది. మే ౧౪ వ తేదికి పూర్వమే జర్మను సేనలు హాలెండు దేశములకు గుండెవంటిదగు రాటర్డాం పట్టణలొంగలుగుటచేతను హాలెండు సేనలపైన వెనుకనుండి జర్మనుల దెబ్బలు తగులుచుండుటచేతను, ... ఆవశ్యకముగా ... ప్రజలకు ఉపద్రవము, సేనలకు అపజయము తప్ప ప్రయోజనమేమియు ఉండదని బెల్జియం సర్వసేనాని మే ౧౪ వ తేదినాడే నిర్ణయించుకొని యుద్ధము చాలించుటకై ఆజ్ఞాపించెను. ఆ యాజ్ఞప్రకారము యుద్ధము చాలించబడెను. జర్మను సేనలు మే ౧౫ వ తేదినాడు వేకువజామున ౧౧౪౫ గంటలకు హేగునగరము ప్రవేశించినవి. ఆంస్టర్డాం నగరములో కూడ ఆనాడే జర్మను సేనలు ప్రవేశించినవి.

హాలెండు ప్రభుత్వము (ప్రధానమంత్రితప్ప) మే ౧౪ వ తేదినాటికి లండనుచేరెను. లండనునుండి ఈ ప్రభుత్వము తమ నెదర్లాండ్సు వలసరాజ్య పరిపాలన వ్యవహారములను సాగించవలెనని యున్నది. హాలెండు ప్రభుత్వపు విదేశాంగశాఖ ... ముద్రించినను, హాలెండుదేశము గాని, ప్రభుత్వముగాని లొంగలేదనియు, జర్మనీతో నెదర్లాండు యుద్ధము చేయుచునేయున్నదనియు, విజయము లభ్యమగువరకు పోరాడుననియు చెప్పిరి గాని హాలెండుదేశ రాణి మే ౧౪ వ తేదినాడు లండనులో రేడియోద్వారా బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకంతటికిని ఇచ్చినసందేశములో "శాంతిని రక్షించుటకు యావచ్ఛక్తిప్రయత్నించియుండిన నా ప్రజలు దైన్య సాహసములతో పోరాడి ఓడియులగు శాత్రవులకు ఆహుతియైరి కాని నైతికముగా మా దేశము అజేయము" అనిరి.

ఇప్పుడు జీలెండులో ఇంకను యుద్ధము సాగుచునేయున్నది. హాలెండుసేనలు అనేకములు హాలెండువారి వలస సామ్రాజ్యముగు ఈస్టిండీసు దీవులలో రక్షణార్థము పంపబడినట్లును, కొన్ని మిత్రమండలి సేనలలో చేరినట్లును బెల్జియంలో చేరినట్లును తెలియుచున్నది. జీలాండులో నున్న పచ్చిమదేశాయుధుడైన రియర్ అడ్మిరల్ వాన్డెర్ స్టాడ్ గారు అధ్యక్షులుగాని సకల హాలెండు భూనౌకా సేనలకధిపతిగా హాలెండురాణి గారు నియమించిరి. హాలెండు జర్మనీకి లొంగుటచే బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు హాలెండుతో తమ ప్రజలును సామ్రాజ్య ప్రజలును, వ్యాపారము చేయరాదని ఆజ్ఞాపించినారు. అందుచే హాలెండులో కొన్ని బ్యాంకులు, వ్యాపార సంస్థలును కార్యస్థానములను హాలెండునుండి పానసగరమునకు ... లండను ... ఈస్టిండీసు ... మార్చుచున్నవి.

బెల్జియంలో యుద్ధము

బెల్జియం యుద్ధసమాచారములను కర్త ... ఈయుద్ధము ఇంకను జరుగుచున్నట్లు ... నుల విమానాలను తాము కలిగించిన నష్టము తమకు జర్మనులవల్ల కలిగిన నష్టముకంటె ఎక్కువగా నున్నట్లు మిత్రమండలివారును తమ నష్టము కంటె తమవల్ల మిత్రమండలివారికే ఎక్కువనష్టమున్నట్లు జర్మనులును ప్రకటనలుచేయుచుండ ఏమాట నిజమో తేల్చివీలులేకున్నది కాని అన్ని పక్షములవారికిని గొప్పనష్టము కలుగుచున్నదని చెప్పవచ్చును. అయితే బెల్జియంలోకూడ ఇంతవరకును జర్మను సేనలు మిత్రమండలి సేనలను భేదించుకొని మురదుకుపోగల్గినట్లు కనపడచునే యున్నది. మంగళవ తేదినాటికి జర్మను సేనలు బెల్జియంలో లీజిపట్టణమును వశపరచుకొని, ఫ్రాన్సు లక్జెంబర్గుల మధ్య సరిహద్దులోను, ఫ్రాన్సు బెల్జియముల సరిహద్దులోను అనేక స్థలములను చేరినట్లు జర్మనులు ప్రకటించినారు. టర్నౌట్ అను పట్టణమునకు ఆగ్నేయముగనున్న కాలువను జర్మను సేనలు మే ౧౫ వ తేదిదాటి, ఇంకా దక్షిణముగ గ్రేడ్ గెట్ వద్దకు చేరెను. మే ౧౫ వ తేదినాడు మ్యూజునదికి ఉత్తరమున మిత్రమండలి సేనలు ముందుకు సాగినట్లును నామూరుకు దక్షిణమున మ్యూజునదిని దాట యత్నించిన జర్మనులను అనేకస్థలములలో ప్రతిఘటించినట్లును మోసెల్లీకి పశ్చిమాన జర్మనుల యత్నమును కూడ ఓడించబడినట్లును మిత్రమండలివారి ప్రకటనలోనున్నది. కాని లీజినుండి నామూరు, సెడాను వరకు, మ్యూజునదివరకు జర్మనులు చేరగల్గినట్లును, సెడాను పట్టణము ఖాళీ చేయబడినట్లును, దానికి సమీపమున డినాండు ప్రాంతమున తీవ్ర యుద్ధము సాగుచున్నట్లును లిస్సెన్‌బర్గు ప్రాంతమున జర్మనులు తరుమబడినట్లును ఫ్రెంచివారు అంగీకరించినారు.

మంగళవ తేదినాటికి ఫ్రాన్సు సరిహద్దులవద్ద రెండుమైళ్ళపొడవుగల ప్రాంతములో జర్మను సేనలు విస్తరించియున్నట్లును, ఏదోఒకమూల జర్మనులు ముందుకు చొచ్చుకొనివచ్చినను, వెంటనే వెనుకకు తరుమబడుదురనియు ఒక ఫ్రెంచి పత్రికలో వార్త ప్రకటించబడెను.

మంగళవతేది యంతయు నామూరునుండి సెడానువరకు యుద్ధము జరుగుచుండెను ఈయుద్ధములో జర్మనుల దెబ్బకు తాళలేక ఫ్రెంచిసైన్యములు వెనుకకుతగ్గగా, సెడానుకు దక్షిణమున మూడుకోట్ల ఫ్రెంచిపంక్తులను జర్మనులు ఛేదించుకొనిపోయినట్లు ఫ్రెంచివారే ఒప్పుకొనినారు. కాని సెడాను ప్రాంతములో మ్యూజునదిని మే ౧౫ వ తేదినాడు జర్మనులుదాటినప్పుడు, ఫ్రెంచివర్గ శ్రేణియందు మాజీనాటులైన వాయవ్యమూల జర్మను సేనలు చొచ్చుకొనిపోయెనని జర్మనులు గావించిన ప్రకటనను ఫ్రెంచివారు ఖండించినారు. జెంబ్లూ ప్రాంతమున జర్మనులు మిత్రమండలి సేనలచే వెనుకకు తరుమగొట్టబడి నామూరు కోటలలో రెండుకోటలను జర్మనులు పట్టుకొన్నారు. అంట్వర్పునుండి నామూరు వాయవ్యభాగమువరకు అనేకచోట్ల జర్మను సేనలు మిత్రమండలిసేనలచే వెనుకకు తరుమగొట్టబడినవి.

మంగళవతేదినాటికి జర్మనులు సెడానుకు దక్షిణముగా మ్యూజునదినిదాటి ౫ మైళ్ళ వరకును పట్టుకొనిరి. దినాంటు ఉత్తరమున రెండుమూడు చోట్లలో జర్మనులు మ్యూజునదిని దాటిరి. మిత్రమండలి సైన్యములును మ్యూజునదిపొడవున కొంతవరకు ముందుకుసాగెను. మంగళవతేది లూవెయిను జిల్లాలోను నామూరునుండి సెడానువరకుగల రంగములోను ఘోరయుద్ధము జరిగెను. ఈ రెండు యుద్ధరంగముల పరిస్థితులు చాల గందరగోళముగానుండెను. కాని మంగళవతేదినాటి వార్తవల్ల లూవెయిను జిల్లాపై జర్మనులదాడి వెనుకకు నెట్టబడినదని బ్రిటిషువారు తెల్పినారు.

ఈ అన్నిరంగములలోను అన్నిపక్షముల విమానములచర్యలును పోరాటములును జరుగుచునే యుండెను.

ఇటలీ బెదరింపులు

ఈయుద్ధము ఇట్లుజరుగుచుండ ఇటలీ యుద్ధములో దిగలేదు— పెట్టుదీలేదు—బెదరింపులు మాత్రము అధికముగా చేయుచున్నది. యుద్ధ సమయావసరములగు సైనికసన్నాహములను, ప్రకటనలు చేయుచున్నది. ఇటలీలో బ్రిటనుకు వ్యతిరేకముగ ప్రకటనలు చేయబడుచున్నవి. ఏరోజూ జాబితాను విద్యార్థులఘోషలు బ్రిటనుకు ప్రతికూలముగ వినబడుచున్నవి. బ్రిటిషువారు జర్మనీనావలను సముద్రముపై ఆటంకపరచవచ్చునుగాని ఇటలీనావల జోలికి రావలెనని ఇటలీ అధికారులు ఆక్షేపణచేయుచున్నారు. ఇటలీ సెనేటు సభలో ఇటలీమంత్రి పెంటాలిగారు మే ౧౫ వ తేదినాడు ఉపన్యసించుచు ఇట్టిచర్యలవల్ల ఇటలీవారి సముద్రవ్యాపారమునకు కష్టము కలుగుచున్నదనియు, ఈపరిస్థితులనిక భరించ వీలులేదనియు చెప్పిరి.

ఈగందరగోళమును చూచి ఇటలీలోనుండు అమెరికనులు వెంటనేఆదేశమునుండి వెడలివచ్చుట మంచిదని అమెరికాస్టేటుసెక్రటరీ కార్డెల్ హల్లుగారు చెప్పిరి. అమెరికా అధ్యక్షుడు రూజ్వెల్టుగారు మే ౧౫ వ తేదినాడు ముసోలినిగారికిపంపించిన ఒకసందేశములో ఇటలీని యుద్ధములో నికిడించవలదనికోరిరి, ఇటలీ కళాశాలలలోని ఇంగ్లాండు, స్కాట్లండు, కెనడా దేశీయ విద్యార్థులు మే ౧౫ వ తేది రోమునగరమునుండి తమతమ దేశాలకు మూటలుగట్టిరి.

ఇటలీకిని యుగోస్లేవియాకును మధ్యసరిహద్దువద్ద పెయూము ప్రాంతమున ఇటలీప్రజల గుంపు యుగోస్లేవియా సరిహద్దునగరమగు సూసాక్ సమీపంబున యుగోస్లేవియాపట్ల ప్రతికూలభావములను ప్రకటించుచు అల్లరిచేసెను. పాపము యుగోస్లేవియా ప్రభుత్వమువారుమాత్రము తాము ఎవరికిని ఆగ్రహము కలిగించరాదను తలంపుతో తమదేశమునందలి పత్రికలవారలకు విదేశరాజ్యములతో యుగోస్లేవియా సంబంధములగు వార్తలను ప్రకటించవలదని హెచ్చరించినారు, కాని సైన్యమును సర్వసిద్ధముగ నుంచుటకు యత్నము చేయుచున్నారు.

ఈజిప్టు సన్నాహములు

ఈజిప్టుదినగరమును లెక్కపెట్టుచున్నది. వెంటనే డ్యూటిలో చేరుటకు రిజర్వుతరగతులకు సేనలకు ఆజ్ఞ ఇవ్వబడినది—అలెగ్జాండ్రియా రేవుకు బ్రిటిషు, ఫ్రెంచియుద్ధనావలు పంపబడుచున్నవి. ఈజిప్టులో విదేశీయులు ఎక్కువగా నున్నారు. వారలవల్లనే ఉపద్రవము కలుగవచ్చునను భయముగానున్నది—అనుమతిలేకుండ నైలుడెల్టా ప్రదేశంలోకి విదేశీయులెవ్వరు ప్రవేశించరాదు— అను నిషేధ ఉత్తరువులు చేయబడుచున్నవి. ఈజిప్టులోను, తుర్కీలోను ఇటలీపౌరులు ఆజ్ఞయైన వెంటనే ఆదేశములనువదలి ఇటలీకి చేరవలెనని రహస్యముగ హెచ్చరికలు చేయబడుచున్నవి.

స్విడ్జర్లెండులో అలజడి

స్విడ్జర్లెండులోకూడ అలజడిగనే యున్నది. జర్మను స్విడ్జర్లెండుల సరిహద్దులవద్ద బేసిల్ నగర ప్రాంతమున జర్మను సేనలు చేర్చబడుచున్నవను వదంతులు వ్యాపించుటచే, వంతెనలవద్దను స్విడ్జర్లెండు సేనల కావలా వృద్ధిచేయబడెను. బ్రిటిషువారును స్విడ్జర్లెండులోనుండి లేచిరావలెనని అక్కడి బ్రిటిషురాయబారులు పలుకలిచ్చినారు. కాని మంగళవతేదినాటికి స్విడ్జర్లెండు సరిహద్దులవద్ద జర్మనుసేనలు పశ్చిమరంగానికి పంపబడెనను వార్తవచ్చుటవల్ల ఆందోళన తగ్గినది.

ఇదిఇట్లుండ స్విడ్జర్లెండువారు రష్యాతో వర్తకపు ఒడంబడిక నేర్పరచుకొనుటకై ప్రతినిధులను మాస్కోకు పంపిరి.

నార్వే యుద్ధము

ఉత్తరనార్వేలో యుద్ధమింకా సాగుచునే యున్నది. మంగళవతేది నార్విక్‌కు ఉత్తరాన ౩ మైళ్ళదూరంలో బెర్విసునగరమును మిత్రమండలి సేనలు వశపరచుకొనెను. హెమ్నెస్ ప్రాంతాన జర్మను సేనలను దించే ప్రయత్నము సాగలేదు. మే ౧౫ వ తేదినాటికి మిత్రమండలిసేనలు ఎల్వగార్డ్సుమోను, సేజ్ హార్డునగరాలను స్వాధీనపరచుకొనెను. నార్వేసేనలు నాస్ డాంగకొండలు దాటి బుకడారెను ప్రవేశించెను. మంగళవ తేదినాడు మాత్రము జర్మనుసేనల దెబ్బకు నార్వే సేనలును, మిత్రమండలిసేనలును ఫిన్నదుప్రాంతా వెనుకకు తగ్గెను. లాప్లండుజిల్లాలో నార్వే సేనలు తరుమగొట్టుచుండిరి. విదేశాలలో నున్న ౧౮ ఏండ్లు ౪౫ సం॥ ల వయస్సులమధ్యనుండు నార్వేప్రజలు, నార్వేలోని ౧౮ ఏండ్లు ౩౫ ఏండ్లవయస్సులమధ్యనుండు నార్వేప్రజలును వెంటనే సేనలో చేరవలెనని ఆజ్ఞ గావించబడినది.

హంగరీలో సన్నాహములు

హంగరీలో సైనికసన్నాహములు చేయబడుచున్నవి.

అమెరికా సన్నాహములు

హాలెండు జర్మనులకులొంగినతర్వాత అమెరికాలో భయము హెచ్చినది. దేశరక్షణకార్యములకై అదనముగా కొన్ని లక్షలడాలర్లు కావలెనని ప్రెసిడెంటు రూజ్వెల్టుగారు శాసనసభ్యులకు కాంగ్రెసుకు వినిపించినారు. ఇది మే ౧౬ వ తేదిజరిగినది. అమెరికాలోని పత్రికలు ఇప్పుడు అమెరికా పూర్ణముగా తటస్థముగనుండరాదనియు, యుద్ధములో మిత్రమండలికి ఎక్కువసహాయము చేయవలెననియు ఘోషించుచున్నవి.

అగ్నిప్రమాదమున

ఆయిదుగురి మరణము

...

ఉద్గీరులో ఒకగుడిసెకు కాలి, అయిదుగురు మరణించిరి— వారిలో ఒకముసలివాడు ముగ్గురుపసిపిల్లలు ఒక బాలిక. వీరిశవములు గుర్తుపట్టరానంతటి స్థితిలోయుండెను. ఇక్కడ ప్లేగుయుండుటవలన ప్రజలు గ్రామమువిడిచి గుడిసెలువేసుకొనియుండిరి. బాలికవంటజేయునప్పుడు అకస్మాత్తుగా నిప్పుఅంటుకొనెను. ప్రక్కగుడిసెలవారికి ప్రమాదమేదియుకలుగలేదు.

కాంగ్రెసు - సంస్థానములు

స్వరాజ్యము! బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము!!

(బ్రిటిషిండియాలో) (సంస్థానములలో)

ఈస్వాతంత్ర్య శంఖారావము భారత దేశమునకు చెందిన దేకదా! అయినచో సంస్థానప్రజల స్వాతంత్ర్యసమరముయెడ అఖిలభారత కాంగ్రెసువారి వైఖరియెట్లు, పరూపమున మారుతూవచ్చినది, సంస్థానములఎడ కాంగ్రెసువారి భావికార్యక్రమమెట్టిది___మొదలగువిషయములు చారిత్రికదృష్టితో విపులముగాచర్చించి పరిష్కరింపబడినది

గ్రంథకర్త __(వెనుక అఖిలభారత కాంగ్రెసుకార్యవర్గసభ్యులును, అఖిలభారతసంస్థానప్రజామహాసభాధ్యక్షులును, ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులునగు)

శ్రీ॥ డా॥ భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు

వెల ఆరు అణాలు

దేశోద్ధారక గ్రంథమాల, సికింద్రాబాదు.

వెర్రి వెంగళప్ప కవిలె కట్ట

దేవునికి అర్జీ

మొన్నటి గోలకొండపత్రికలో వైరాగ్యబోధ శ్లోకాలు వ్రాసేవారు దేవునికి అర్జీపెట్టుకొన్నారంటే వారున్నూ నావంటి వెర్రివెంగళప్పలే అని అనుకున్నా. ఇట్లా అనుకుంటూ ఉండగా ఒక యింగ్లీషుపత్రికలో "దేవునికి జాబు" అని ఒకవార్త చూచినాను. వైరాగ్యబోధ చేస్తున్నవారే యింగ్లీషుపత్రికలకున్నూ వ్రాసుకున్నారేమో! వ్రాస్తే యెవరడ్డుచేస్తారు. మంచిమంచి కొంపలుకూలే వార్తలనే వారు ఇయ్యనప్పుడు కొంపలుకూలనివైనా యీ వైరాగ్య వార్తలు ఇవ్వరు చేస్తారు. విదురునిలో "నీతి" ఎక్కువైతే వైరాగ్యంలో "నీతి" ఎక్కువైంది మాచిలాగా "బందరాల" ప్రయోజనం లోకుల్లి రాఘవేంద్రాచారిగారు! మీ "బందరాలు" ఈ నాకు చాలా పనికివచ్చినవి. నేనిప్పుడు విషయాంతరాలలోకి అడుగుపెడుతూనులెండి—

ఇప్పుడు చెప్పవచ్చిందేమంటే దేవునికి జాబు వ్రాసినకథ యింకొకటి యింకోభాగములో జరిగింది. ఆకథ నిజమైనకథ దాని పర్యవసానంకూడా చాలా వినోదంగా ఉంది. ఎట్లాంటే,

ఉండగ ఉండగ ప్యాలెస్తీనాయా ఆ దేశంలో ఒక కర్షకుడుండెను. వాడు ఎల్లప్పుడు సన్యాసివలె భూమి పనిగా ఉండెను. ఏమిస్తేనో చక ఒకనాడిట్లా జాబువ్రాసినాను

"ప్రియమైన నాదేవుడా!

నీకు తక్కువేముంది. నీకు సైకంతో అవసరం లేదు. అయితే నీవుదాన్ని సృష్టించగలవు. కావున ఓప్రియమైనదేవుడా, బీదవాడును, కరాటఫాప్, ప్యాలెస్తీనాయానగరములో నుండేవాడును అయిన యీబీద జోనాథన్ మీదకరుణ జూపుము. ౧౦౦ దీనారాల పంపుము. వానితో నాలి కి, దారిద్ర్యము కొంత చల్లారును"

దీన్ని ఒక మంచి పెద్దకవరులో పెట్టినాడు. పైవిలాసమిట్లా రాసినాడు.

"వైకుంఠములోనుండే భువనేశ్వర సర్వతంత్ర స్వతంత్ర దేవునికి"

దాన్ని కర్ణాటపాప్పుకు తీసుకొనిపోయినాడు మామూలుస్టాంపు పెట్టినట్లు దేవునికి చేరిందిలేనిది యెట్లా తెలుస్తుంది. రిజిస్టరే చేయించవలె అని అనుకొన్నాడు. (టపాల్ఖానావారేమినమ్మకస్తులు కనుక) టపాలో రిజిస్టరు శాఖపైనున్న కన్యక నోరుతెరచుకొని దిగ్భ్రమ చెంది— "హాయ్— ఇదెట్లా రిజిస్టరు అవుతుందిపో" అన్నది. "చేసితీరవలెనండి. ఇంత చేతగానిదాన్ని సర్కారువారు ఎందుకింత జీతమిచ్చిపెట్టినారు" అన్నా దాత కర్షకుడు. ఈవాదం కొంచం స్థాయిలోపదేవరకు టపాల్ మాస్టరుగారు విన్నారు. సంగతిసంతర్వులు తెలుసుకున్నారు. వీరితో కొట్లాటయెందుకూఅని— "సరేనోయ్ జాబిక్కడ పెట్టిపో. పంపుతాములే" "రిజిస్టరుకావాలె" "అట్లైతే" "మరి దానికెంత ఫీజు" "దేవునికంపే జాబులకు ఫీజేలేదుపో"

జోనాథన్‌కు సంతోషమైంది. గుర్రుమంటూ కన్యకతట్టుచూస్తూ చూస్తివా నేనేగెలచినాను అనేభావంతో వెళ్ళిపోయినాడు.

టపామాస్టరు తెలివిగలవాడు. చూస్తాము తమాషాఅని ఆ జాబును రాజుగారికంపినాడు. రాజున్నూ ఏదో తమాషాచేసి ప్రజలలో పలుకుబడి సంపాదించుకుందామనుకున్నాడు. తన కార్యదర్శితో రైతుకు ౧౦౦ దీనారాలంపమన్నాడు. "నూరా? హుజూర్! ౫౦చాలదా?" అంతలోనే రాజుగారికి లోభము కనిపించుకొన్నది. "సరే ఆ ప్లేయాఖ్జే యే పంపు" అన్నాడు

మరొకవారంతర్వాత జోనాథన్ మరొక జాబు మళ్లీ దేవునిపేరనే యిట్లా రాసినాడు.

"ప్రియమైన దేవుడా,

నీవుపంపిన ౫౦ దీనారాలకు "ముబారక్బాద్", ఇకముందెప్పుడైన నాకు పైకం పంపదలచుకుంటే నీవు నేరుగా నాకేపంపవలెనుసుమా. మారాజుగారిద్వారా పంపవద్దు. ఎందుకంటే—ఓప్రియమైనదేవుడా! నీవుపంపిన ౧౦౦దీనారాలలో ౫౦ దీనారాలను మారాజుగారు తానే తీసుకొని నాకు ౫౦ మాత్రమే పంపినారు. చూచండి యిదెంతన్యాయమో"

దొంగ సన్యాసులు

మనదేశంలో పూర్వకాలము సన్యాసులుండేవారట వారు మంత్రశక్తి కలవారైయుండేవారట. పిల్లలులేనివారికి పిల్లలిస్తుండిరట. జాడ్యములుండేవారిని బాగుచేస్తుండిరట. ఇట్టివే చాలా శక్తులు వారు ప్రకటించువారట, కోపంవస్తే శాపాలుకూడా పెట్టేవారట. ఆకాలం పోయింది అయినా జనులకు నమ్మకంమాత్రం పోలేదు, సన్యాసి వేషముతో సంపాదించినట్లుగా మరియే వేషముతో సంపాదించలేము, నేనెన్నో మారులు సన్యాసివేషం వేసుకొని గుప్తపట్టి ప్రాంతాలకు పోదామనుకున్నా, పోతే యెట్లాసంపాదించుతావంటారేమో! నీకేమి ఉపాయాలోస్తవి నీవుకట్టినదమ్మిడ్డవు నిన్నే యిదివరలో అందరు మంచిపోయినారు. అని నామిత్రులన్నారు. అయినా ప్రయత్నిస్తామనుకొన్నా. నష్టమేమున్నది. పోయితో బూడిదేకదా ఖర్చయ్యేది. నాకు సాముద్రికంవచ్చును. నాలుగైదు భాషలు వచ్చును. కొన్ని చిట్కాలువచ్చును. వేదాంతం బాగావచ్చును ఉపన్యాసం కూడ కరింపగలను నకీలు డాక్టరూమాపుగారంత మాత్రమైనా రక్షించలేనా?

చూడండీ! ఎన్నోమారులు "సాధువులు" అనేవారు జనులను మోసంచేసి బంగారు యెత్తుకెత్తు పుట్టింతుతామని చెప్పి యెంతోమంది మోసంచేసినారు. ఎందరో అమాయకస్త్రీలకు పిల్లలు పుట్టించుతామని వారిమానాలు తీసినారు. ఎందరికో జాడ్యాలు బాగుచేస్తామని మోసగించిపోయినారు,

ఢోల్పూర్ అనే పట్నంలో ఒకముసలి రైల్వే ఉద్యోగి బాగా సంపాదించుకొన్నవాడున్నాడు. కాని అతనికి యెన్నినోములు నోచుకున్నా యేమి గాను కనపడింది.

న్నిపిల్లకు మొక్కుకున్నా యేమిచేసినా ఒక్కశిశువైనా పుట్టకపోయెను. గతవారము ముగ్గురు సన్యాసులు అతనయింటికి వెళ్లినారు. వారికో రైల్వే యుద్యోగి విందులుచేసి తనయింట్లోనే రెండుమూడుదినాలుంచికొని పూజించుచున్నాడు. కాని నాల్గవదినం తెల్లవారేవరకు వారు ఆ ముసలివాని ఆస్తి ౩౦వేలు ఎత్తుకొని పారిపోయినారు. పిల్లపుట్టకపోయె ఉన్న ఆస్తి మాయమాయె.

గాడిద- మొగుడు ఎవరెక్కువ?

ఒక్కొక్క వస్తువువిలువ ఒక్కొక్కరి దృష్టిలో ఒకవిధంగా ఉండును. కొన్ని యేండ్లక్రిందట ఒక భారతదేశ సంస్థానప్రభువు వైస్రాయిగారు వెళ్లినప్పుడు కరెన్సీనోట్లను మంటచేసి టీనీరు చేయించి విందుచేసినాడట.

స్విట్జర్లండు దేశములో యూరోపు గడబిడలనుచూచి రైతులను పట్టుకొని సైన్యములో భర్తీచేయుచున్నారట. ఒకరైతును, వానికొడుకును, వాని గాడిదను సైన్యములోనికి తీసుకొనిపోయినారట. మరవాడు రైతుభార్య హెన్రీ గ్యానసన్ సేనానికిట్లు జాబులో మొరపెట్టుకున్నదట—

"అయ్యా, సేనాధిపతిగారూ! మీరు నా మొగున్ని, నాకొడుకును, నాగాడిదను పట్టుకున్నారుగదా. నాకొడుకూ, నాగాడిద ఏమి అపకారం చేసిఉండిరి. వీరిద్దరినీ విడిచిపెట్టండి మహాప్రభో! నామొగని విషయంలో మీరేమి చేసినా నాకాక్షేపణ ఉంటుందా? అతడు తెగ తాగుతాడు. మీసైన్యంలోనేనిలుపుకొండి. కాని నాగాడిదనైనా దయచేయించండి."

మొన్న గోలకొండ పత్రికలోని సంపాదకీయంలో గాడిదకథ వచ్చింది. దాన్ని చదివి ఒకపెద్ద నాయకుడు నాతోవచ్చి "ముబారక్బాద్" అన్నాడు. నేను అదిరిపడి యిదేమి మాటఅని తెలుగునిఘంటువులు తిరుగవేసి చూచినాను. కనపడలేదు. అన్యదేశ్యపదాలను యీ నిఘంటుకారు లెందుకు వ్రాయరో యేమో!

అయితే యెందుకయ్యా "ముబారక్బాద్" అంటే ఆంధ్రమహాసభను గాడిదతో పోల్చినారు అన్నారు. అంటే ఆయనమనస్సులోని కోపం యీ ముబారక్బాద్‌గా బయలుదేరింది. అదిఅప్పుడర్థమైంది. అయితే సరసం అర్థం చేసుకొని నాయకులు ఏమినాయకులయ్యా అంటాను. ఏదన్నా కథచెప్తితే నేనేసుమ్మడికాయల దొంగననేదేనా? ముక్కుగోకుకుంటే వస్తే వెక్కిరిస్తున్నావు అని కస్సీకివచ్చేదేనా? ఏదైన ఉపమానం చెప్పితే ప్రతిఅంగం పట్టిచూచేదేనా? ఇది కవులంటారే అప్రస్తుత ప్రశంసవిషయాంతరములోనికిలంఘించినాను లెండు. ఎట్లాయితేనేమి మన స్విట్జర్లండ్ దేశం రైతుభిడ్డకు మొగునికంటే గాడిదే ఎక్కువ విలువకలదిగాను, ఉపయోగకారిగాను కనపడింది.

వేసంగి పాఠశాల ఆపి వేయబడినది

(స్వకీయ విలేఖరి)

కొలనుపాక తీరు ౯

ఇచట స్థానిక వేసంగి గ్రామజన పాఠశాల ప్రారంభదివసమునిలోగా ప్రకటింపబడుటచే పరిసర గ్రామములను డి సుమారు ౧౫గురు విద్యార్థులు వచ్చియుండిరి. సాయంత్రము వ్యవస్థాపకులును విద్యార్థులగువారికి దిగువ ప్రకటన గావించబడెను.

ఇప్పుడే శ్రీమందుముల నరసింగరావుగారి తే ఖ అందినది. అందు కొలనుపాకలో ఈసమయమున వేసంగి పాఠశాల స్థాపించు టుచితము కాదు? అని మ. ఘ. వ. నిజాం ప్రభుత్వ హోం సెక్రెటరీ గారి ఉత్తరువు తమకు అందినదనీ ప్రస్తుతము పాఠశాలను ఆపుకొనుట ఉచితమనీ ఆదేశించిరి అందుచే పాఠశాల తాత్కాలికముగా ఆపబడినదని విచారపూర్వకముగా ప్రకటించుచున్నాము అవసరమేర్పడిన త్వరలోనే వివరమును ప్రకటన గావించబడును

పాఠశాల వ్యవస్థయెడ మీరందరు చూపిన ఆదరాభిమానములకు కృతజ్ఞత తెలుపుకొనుచున్నాము

ఈ ప్రకటన విద్యార్థులకు అధిక నిరాశ కలిగించినది. వారందరు వెంటనే తమ నివాసస్థలములకు వెడలిరి.

తాలూకాసభా యత్నము

(ప్ర. వి.)

సిద్ధిపేట, తీరు ౧౦

౧౬—౪—౪౦ ఆదివారమునాడు శ్రీయుతులు బచ్చు వేంకటేశ్వరగుప్త గారును జె రామరెడ్డిగారును ళంకరంపేట నివాసులగు శర్మగారును వి వ్యక్తి ప్రముఖులతో కలసి ఆంధ్రమహాసభ ప్రాముఖ్యతను గురించి బోధించిరి.

మరునాడు సాయంకాలము శరత్ శ్వరాలయమువద్ద సభను గావించి యిచట తాలూకా సంఘము నుండుట ఆవశ్యకమనియు సామాన్యముగా వారు ఆలోచించియున్న ఉన్నామహేశ్వర ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధి కై పనిచేయుటకు ఉద్యమించవలెనని వారు సభను ఉద్దేశించి పరస్పరతను అయమని బోధించిరి.

౧౯౪౦ తది తేదీలలో నొక తేదీ నిర్ణయించి మెంబర్లను చేర్చి తాలూకా సంఘసభను గావింపనిశ్చయించిరి ఈసభకు గాను గవర్నమెంటు యొక్క అనుమతిపొందుటకు శ్రీయుత బచ్చు వేంకటేశ్వర గుప్తగారిని కోరనైనది

౧ ఇనా సూ బా దు

ప్రకటించబడని వ్రాతలు

ఈక్రింది విషయాలనుగూర్చి మాకు చేరియున్న వ్రాతలను ప్రకటించజాలనందుకు మేము విచారపడుచున్నాము—

౧ మెదకుజిల్లాలోని ఎల్లారెడ్డి వార్తలు

౨ బాల్యవివాహ నిషేధశాసనము— బెదరింపులను మందలింపులు

౩ సూర్యాపేట తాలూకాలో అర్వపల్లి పరగణాలో నల్లగొండ డివిజన్ ఆఫీసరు జమాబంది ("౧౨౦ రైతులు" అని వ్రాసినారు కాని ఒకరైతు సంతకమైనా లేదు)

౪ విగవావివాహము శాస్త్రీయమా?

(ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగరు, కందుకూరు వీరేశలింగము పంతులుగార్లు గతించిన ఇన్నిఏండ్లకు ఈ ప్రశ్న అనవసరము)

శ్రీరామనవమి

వైశాఖ శు ౧ నాడు జరిగినది

(ప్ర వి)

జనగాము, తీరు ౭

ఇచ్చట శ్రీయుత అప్పుల స్వామి స్టేషన్ మాష్టరు) గారి శ్రద్ధతో శ్రీరామనవమి సేవతీయబడెను వీరు శ్రీరామనవమి కిముందే తహశీలులో సెలవుకొరకై అర్జీవ్రాసుకొనియుండిరి కాని అప్పుడు అనుమతి దొరకలేదు అందువల్ల అనాడుతీయవలసిన సేవ ఈనాడైనా తీయబడెను ఇందులో సుమారు (౫౦) మంది మాత్రమే పాల్గొనిరి, మరియు ఆమీన్ ఇద్దరు పోలీసులు కూడా ఉండిరి

యాద్గిరు అల్లరి

హైదరాబాదు(దక్కన్)తీరు౧౦

పైఅల్లరి విశేషాలు తెలిసికొనుటకు గాను హైదరాబాదునుండి హిందూప్రజామండలివారు కొందరినక్కడికి పంపుచున్నారు

డోర్నకల్లు అల్లరి

హైదరాబాదు (దక్కన్) తీరు ౧౦

డోర్నకల్లులో రైలులో అరబ్బుచేసిన దుండగాల విశేషములను పత్రికలో ప్రకటించినారు— ఆయరబ్బు పేరు అబ్దుల్ రౌఫ్ అనువాడు సర్కారు టికెట్టు తీసుకొనిపోవుచుండెనట అందుచేత డబ్బాలలో నెవ్వరినీ రానీయలేదట వాడుపెట్టుఅడ్డంకులను లక్ష్యపెట్టని ఇద్దరుపోలీసులను ఒక ప్రయాణికుని వాడు జంబియాతో పొడిచినాడట డోర్నకల్లులో రైల్వే ఉద్యోగులందరిని ప్రయాణికులనందరిని బెదిరించినాడట తుదకువాడుండే డబ్బాను విడదీసియుంచిరి వరంగల్ ఖమ్మంమెట్టునుండి పోలీసు సిబ్బందిని పిలిపించినారట వారు మరునాడు వచ్చినారట. ఆతన్ని ఏదోవిధంగా వశపరచుకొన్నరట, సికింద్రాబాదు మెజిస్ట్రేటువద్ద విచారణ జరుగుచున్నది.

చెంచువారి పరిశోధన

హైద్రాబాదు (దక్కన్) తీరు ౧౦

యూరపుఖండములోని వియన్నాలోనుండి ఫాన్ హైమాండ్రాఫ్ అను యువకుడు కాలేజీ విద్య పూర్తిచేసుకొని మనరాష్ట్రములోని అమ్రాబాదులోని చెంచువులనుగురించి పరిశోధన చేయుటకు వచ్చినాడు (ఈచెంచులు తెనుగువారి భాషను స్వీకరించిరి మనరాష్ట్రములో నున్నారు కాని మన తెనుగువారెవ్వరూ శ్రద్ధవహింపక పోయిరి

అనంతగిరి క్షయాలయము

హైదరాబాదు (దక్కన్),తీరు౧౦

ఇది యింతలోనే శీఘ్రముగా యారంభమై పూర్తి చేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు సంకల్పించినారు. అందుచేత అచ్చటిబంగ్లాలు కట్టుటకు భాగాలుచేసి చాలామంది కాంట్రాక్టర్లకు గుత్తాకియ్యనున్నారట

సర్ కిషన్ ప్రసాదుగారిని గురించి ఓ. ఘ. వ. నిజాంగారి ఫర్మాను

"మహారాజా సర్ కిషన్ ప్రసాదుగారి మరణము చాల విచారము కలిగించినది వారు గొప్ప అమీర్లలో చేరినందునను వారు చాలకాలము విశ్వాసయుక్తముగా ఉద్యోగము చేసినందున వారి జ్ఞాపకార్థము ౧౬ మే గురువారము రాత్రివరకుటను సెలవు ఇయ్యబడుచున్నది

(ఇది ఆయిపోయినది)

ప్రతివాడు ఈప్రపంచాన్ని ఎన్నడో ఒకనాడు వదలిపోవలసినదే కాని గౌరవముగా బ్రతికి తాముచేసిన ఘనకార్యములను గుర్తుగావదలి సద్గుణాలతో కూడినవారే ధన్యులు, అట్టివారిని ఎంత శ్లాఘించినను తక్కువే"

మహారాష్ట్రి మహాసభ

హైద్రాబాదు(దక్కన్)తీరు౧౦

తుదకు మైమహాసభ కాశీనాధరావు అధ్యక్షతలో నాందేడుజిల్లాలోని ఉద్గీర్లో జూనైలో చేయుటకు మహారాష్ట్ర అంగీకరించినారు

గోలకొండపత్రిక

విక్రమనామసం॥ర వైశాఖ శు॥ ౧౪
సోమవారము

ఖాక్సార్లు

ఒక సంవత్సరమునుండి ఖాక్సార్ల గడబిడలు శ్రుతిమించి వికార పరిణామముతో ఈనాడు పంజాబులో కనిపించుచున్నవి. ఈఖాక్సార్లు ఎవరు? వీరిసంస్థ ను ఎవరుస్థాపించిరి? వీరి ఉద్దేశములేవి! వీరి నియమాలేవి? వీరివ్యాప్తి యెక్కడెక్కడ? ఇట్టి ప్రశ్నాపరంపరలు చాలమందిలో ఉత్పత్తియైనవి.

బ్రిటిషిండియాలోని మన ఆంధ్రపత్రికలకు ఖాక్సారు అను ఫార్సీపదము సరిగా తెలియక ఇంగ్లీషులోని లోపభూయిష్టమగు ఉచ్చారణనుబట్టి వారు ఈకొత్త తెగను ఖక్సరు, కక్సరు, కక్సారు, ఖక్సారు, ఖుస్కరు, ఖుస్కారు, కస్కరు, కస్కారు, అని యెన్నియో వికారరూపాలలో నుచ్చరించవలెనో అన్నివిధాల నుచ్చరించుచు వ్రాయుచున్నారు. కాని సరియగు రూపముమాత్రము అరుదుగా వాడియుచున్నారు. ఖాక్సారు అనగా మట్టితో సమానుడు అనియర్థము. అనగా దీనుడు, దరిద్రుడు, విధేయుడు,అను పర్యాయార్థాలిచ్చును.

ఈ ఖాక్సారు ఉద్యమాన్ని అల్లామా ఇనాయతుల్లా మష్రఖీ అనువారు స్థాపించిరి. వీరు గొప్ప విద్యావంతులు. ఇంగ్లాండులో విద్యనభ్యసించి బ్రిటిషిండియాలో విద్యాశాఖలో విద్యాధికారి పదవిలో పనిచేసినట్టివారు. అంతగొప్ప పదవియున్నను దానిని వారుత్యాగము చేసిరి. వారు భారతదేశములో ముస్లిములలో గొప్ప మిలిటరీశక్తి నుత్పత్తిచేయవలెనను సంకల్పముతో ఈ ఖాక్సారు ఉద్యమాన్ని లేవదీసిరి. దీనికి ఆదర్శము నాజీ మిలిటరీపద్ధతి. హిట్లరుయొక్క నాజీలు అధికారానికి రాకపూర్వము ప్రైవేటు సైన్యముగా ఏర్పడియుండిరి. సమయమువచ్చిననాడు తమ కఱ్ఱలను పారవేసి తుపాకులనుబట్టి జర్మనుప్రభుత్వాన్ని వశపరచుకొనిరి. అదేవిధముగా ఈ అల్లామా ఇనాయతుల్లా మష్రఖీగారు ఖాక్సారులకు ఖాకీ యూనిఫారమును తొడిగించినారు. చేతులతో పారలుపట్టించినారు. రైట్ లెఫ్ట్ అని వారిచే డ్రిల్లు చేయించి... దళవాయి,ప్రధాన... ముందు...

ముగా కొరడాదెబ్బలుకొట్టుట, లేక మరికొలువ లూడ్చించుట, మున్నగుశిక్షల నిత్తురు. వహీదుద్దీన్ హైదర్ అనునతడు సామాన్యవ్యక్తి కాడు. అతడు ఖాక్సార్ల "జనరల్ ఆఫీసర్ కమాండింగ్" హోదాపై నున్నవారు.

ఒకజిల్లా మెజిస్ట్రేటు గతసంవత్సరముపై హైదర్ పై ౧౪౪ సెక్షనుక్రింద ఆజ్ఞయిచ్చెను. దానికతడు బద్ధుడయ్యెను "ఏక్టుతివి" అని అతనితప్పిదానికి బజారులో నిలబెట్టి కొరడాకొట్టుటకై అల్లామాగారాజ్ఞాపించిరి. అట్టిశిక్షను హైదరు సంతోషముతో భరించెను.

లక్నోకు గతసంవత్సరము ఒక (అమీరెఖాను) ఖాక్సార్ ఉద్యోగి వేంచేయు సందర్భములో వారి గౌరవార్థము ౧౦౧ తోపుల సలామీ ఇయ్యవలెనని వహీదుద్దీన్ అనునాతని కాజ్ఞయియ్యబడెను. అయితే తోపులు, తుపాకులు, వీరివద్ద యెక్కడివి. అందుచేత దీపావళిలో కాల్చునటువంటి పటాకులు ౧౦౧ కొట్టి ధ్వనిచేయండి, అని ఆజ్ఞయయ్యెను. ఈపిల్లాటలు మానుకొనవలెనని జిల్లాఅధికారివారి కాజ్ఞయిచ్చెను వహీదుద్దీన్ పటాకాలు కాల్చకపోయెను. అల్లామాగారికిది, తెలిసేవరకు తన మిలిటరీ శిక్షణకు విరుద్ధమయ్యెనేఅని అతనికిన్ని బెత్తముదెబ్బల శిక్షను విధించెను.

ఖాక్సార్లకు అహింసలో విశ్వాసము లేదు. అది పెంటిపని అనుకొందురు. వారికి కత్తిలోనే విశ్వాసము మెండు. "కత్తివాదము" (Philosophy of the sword)ను గురించి వారు బాగుగా బోధచేసినారు. ఒకతడవ అనగా 3 ఏండ్లక్రిందట అల్లామాగారు హిందువులకు ఉపదేశముచేయుచు నొక సందేశమును పత్రికలలో ప్రకటించిరి. గాంధీగారి తత్త్వము పట్టినపుంసకతత్త్వమని నిర్ణయించుచు వారిట్లు హిందువులకు సందేశమిచ్చిరి.

"మీరు పెం...

............కత్తివాదమే తప్పటి! వహ్వా!!"

పై అభిప్రాయాలను బట్టి అల్లామాగారికి గాంధీగారిపైనను వారి సిద్ధాంతముపైనను ఎంత అసహ్యమున్నదో విశదమగును. హింసావాదముపై వారికెంతటి గాఢమగు విశ్వాసమున్నదో అదియువిశదమగును.

ఈ ఖాక్సారులు ఇప్పుడు విశేషముగా అయోధ్యా పరగణాలోను, బెంగాలులోను,బీహారులోను హైదరాబాదురాష్ట్రములోను కలరు. తక్కిన ప్రాంతాలలో వీరివ్యాపకము కాలేదు. అయితే అల్లామాగారు చేసిన ఏర్పాట్లలో ఒకటిమాత్రము స్పష్టపడలేదు. ఈ ఖాక్సారు ఉద్యమములో నుండేదెవరు? అందరును ముసల్మానులేనా ఇతరులుకూడా ఉండవచ్చునా? అల్లామాగారు ఇతరులుకూడా ఉండవచ్చునన్నారు. అక్కడక్కడ ఒకటీ అర హిందువులును ఇందులోనున్నట్లు కనబడుచున్నది. కాని లోపలిఉద్దేశము కేవలము ముసల్మానులకే ఏర్పాటుచేసినట్లు అల్లామాగారు హిందువులను వెక్కిరించిన పై యుదాహృత భాగమునుండియు జిన్నాగారు మొన్ననే "యీ ఖాక్సారులలో విశేషముగా ముసల్మానులేయున్నారు"అనిచెప్పుటబట్టియు,హైద్రాబాదుఖాక్సారుల ప్రధానసేనానియు ఖాయిదేమిల్లత్ ,షేరెఇస్లాం, బిరుదావళీ విరాజమానులునగు న. బహద్దర్ యార్ జంగ్ బహద్దరుగారును మొన్నమొన్ననే "ఖాక్సార్లందరు ముస్లింలీగు యొక్క సైనికదళము" అని సెలవిచ్చిన విషయమునుండియు, ఈ ఖాక్సారు ఉద్యమము కేవలము ముసల్మానులదే అని చెప్పవచ్చును. వీరి యుద్దేశములలో నొకటి యిట్లున్నది-- "World sovereignty and the political domination of Islam" ప్రపంచ సామ్రాజ్యమును పొందుట, "ఇస్లాం మతానికి రాజకీయాధిక్యతను సంపాదించిపెట్టుట" అనునవి వారి యుద్దేశాలలో ముఖ్యమైనవి. మరియు ఈపార లెందుకండీ, కట్టెలో, తట్టలో, బుట్టలో పట్టుకొనిపోగూడదా? తట్టలు బుట్టలు మట్టిమోసుటకు బాగా పనికివచ్చునుకదా అని యెవరైన అనవచ్చునేమోఅని ముందుగానే వారే జవాబిచ్చినారు. పైగంబరు మహమ్మదుప్రవక్తగారు పారలో సేవాపరతత్త్వమున్నదని సెలవిచ్చియుండిరి. కాన మేముదానినే పసందు చేసినామన్నారు. పైరెండుకారణాలనుబట్టికూడా ఇది ముస్లిములకొరకే యేర్పడినదని విశదమగు... పాక...

మందినిమినపక్షాననున్న తుర్కీ-సహాయార్థమిత్తురు" కాని పాపము అల్లామాగారికి నేటివరకు జవాబు రాకపోగా వారే వేసుసంకల్పములో జెయిలులో శిక్ష ననుభవింపవలసివచ్చెను. ఖాక్సారులపక్షాన రెండు ఉర్దూపత్రికలు లాహోరునుండి "అల్ ఇస్లాహ్"అనునదియు కలకత్తానుండి "ఖాక్సార్" అనునదియు ప్రకటింపబడుచున్నది. గతసంవత్సరము లఖ్నోలో షియ్యా సున్నీ వివాదము జరిగెను. అల్లామాగారు తన శక్తిసామర్థ్యాలు ప్రకటించుకాలము ఆసన్నమైంది, అనుకున్నాడోయేమో ఈవివాదాన్ని-పరిష్కరించేదానికి 30000 ఖాక్సారులను పంపుతానని ప్రభుత్వానికి తంతీకొట్టినాడు. జవాబులేదు. ఇట్లుండ మరికొంతకాలానికి ౧౪ఆగస్టు౧౯౩౯నాడుఅల్ఇస్లాహ్లో అల్లామా యూ. పీ ప్రభుత్వాన్నిధ్వంసముచేయుమనని ఏమేమో ఉత్తరప్రజ్ఞలంతా కురిపించుచు మేకపోతు గంభీరముతో ఒకవ్యాసము వ్రాసెను. ౨౫ ఆగస్టునాడు అల్లామాగారే స్వయముగా లక్నోలో విజయంచేసిరి. అప్పుడుతమ ఖాక్సారులకున్ను ఇతరులకున్ను కొట్లాటలుజరిగెను. ఆసమయములోనే అల్లామాగారు ఇట్లుసెలవిచ్చిరి-- "మాకు అహింసలో విశ్వాసములేదు. అహింసావాదులు ప్రపంచములో నుండకుండ చేయవలెను" ఊరకుండే ఉత్తవాడనేగతికివచ్చింది, యూ. పీ, ప్రభుత్వస్థితి. సహనంచూపించేకొద్ది మష్రఖీ గారు విజృంభించినారు. ౧ సెప్టెంబరునాడు అటు పోలెండుపై జర్మనులుపడినారు. ఇటు మష్రఖీగారు జెయిలులోపడినారు. మష్రఖీగారు జెయిలులోని నాలుగుగోడలు చూచినతర్వాత తానే ప్రపంచములో నుండేది మనస్సుబట్టినది. నన్ను వదలిపెట్టితే యింకయిట్టి గడబిడలుచేయను అని వ్రాసియిచ్చి బయటపడినారు. గాంధి పెంటినాయకుడుకదా! మరియీ పోతుపాయకుడి కిట్టిగతి యెట్లుకలిగెను? జెయిలునుండి బయటపడి రైలులో ఎక్కిపోవుచు అక్కడను పిల్లచేష్టలు దుండగాలుచేసినాడు. లక్నోలో నిన్ను అరెస్టుచేయడానికి నీకై పోలీసులు కాచుకొనియున్నారయ్యా అని యెవ్వరోచెప్పగా వెంటనే మష్రఖీ ఆ రైలుదిగినాడు. ఇంకో రైలులోయెక్కి ఇంకోదిక్కు పోయినడు. హింసాశక్తిని బోధించిన మహానాయకునికి పిరికితనమెట్లువచ్చెనో? ఎట్లైనేమి మరొకమారు అల్లామాగారు నెం జెయిలుశిక్ష అనుభవించినాడ...

హి. ఘ. వ. నిజాంప్రభువు గారి ఐశ్వర్యము

హోరేషు క్రెయిటన్ గారు "చికాగో న్యూస్" అను పత్రికలో హి. ఘ. వ. నిజాం ప్రభువుగారి ఐశ్వర్యమును గురించి ఇట్లు వ్రాసినారు:—

"నేను హైదరాబాదులో నుండగా నిజాం ప్రభువుగారు తమసొంతయస్టేటును, ఆస్తిని ఇన్స్పెక్టుచేయదలచినట్లు తెలిపిరి. గొప్పగొప్ప ఇన్సూరెన్సుకార్పొరేషనుల అధికారులు వారి యస్టేటు వెలకట్టుటకై రావలసినదని పిలువబడిరి. వారు శ్రద్ధతో పని ప్రారంభించిరి.

చాల వారములైనతర్వాత వారలు నిరాశతో వారి ఐశ్వర్యమునకు విలువకట్టుటయే కష్టమనిరి. ప్రభువుగారి రత్నములను మాత్రమే అమ్మకమునకుపెట్టిన ప్రపంచములోని రత్నాల వ్యాపారమంతయు క్రిందుమీదగును.

మహారాజు కుమార్తె ఆగమనము

హైదరాబాదు తేది ౧౬

కి.శే. మహారాజా కిషన్ప్రసాదుగారి కుమార్తె, మరియు అల్లుడగు కేశవ మదనగోపాలు గారు పంజాబునుండి దయచేసిరి.

అరబ్బు దుండగములు

మాస్వకీయ విలేఖరుడిట్లు తా-౧౭-౫-౪౦ నాడు వ్రాసినాడు.

"నేను స్వయముగా జరిగినట్లు కనుగొని మీకు తెల్పుచుండుటాయున్నాను.

౭-౫-౪౦ తేదీన శివాజీనగరమునకు ... లకు ... బయలుదేరు ... గ్రాండుట్రంకు ... దోర్నకలు చేరెను. అప్పుడు ... పూర్ణచంద్రుడు ... ఖిల్లా భాగ్యనగరమునకు తీసుకొని పోవుచుండెను. ... రైలులో ... నమయములో ... యున్న ... అప్పటికిని ఒక ... భార్యచేసియుండెను. ... బెంచిమీదా భార్యచేసి ... నిర్బంధపెట్టిరి. పూర్ణచంద్ర ... వారికి చెప్పిరి, ... దయను ... పంపిరి, ... ఆటల నిర్బంధము ... లనిరి. ... ఇద్దరి పోలీసులను ... ఈసందర్భములో ఒక ప్యాసింజరు ... గాయములయెను. ... నిండుతూ...

జరులు

రా...

గా...

ఆంధ్రోద్యమ ప్రచారము

మెదకు జిల్లాసంఘకృషి.

శంకరంపేట, తీర ౧౦

ఆంధ్రోద్యమ ప్రబోధమునకై సిద్దిపేట తాలూకాలో పర్యటన చేయుటకు జిల్లాసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ ఒప్పు వెంకటేశ్వరగుప్త మరియు, కార్యదర్శి రామారెడ్డి వకీలుగారు శ్రీ వెంకటరామేశ్వర జోశ్యులుగార్లుకలసి ౭—౫—౪౯ తేదీన సాయంత్రము ౫ గంటలకు సిద్దిపేట చేరిరి. ఇచ్చటి గృహసంఖ్య ౩౦౦౦ జనసంఖ్య ౧౫౦౦౦ ఇది తాలూకాకు ముఖ్యస్థలము, మాధ్యమిక పాఠశాలయు, హిందూ ముస్లింలకు ప్రత్యేక బాలికా పాఠశాలలు కలవు. పురపాలక సంఘముకలదు. గ్రామ పారిశుధ్యత బాగుగ లేదు. ఇచ్చట గ్రామ పరిశ్రమలనబడు, చేనేత మున్నగునవి చరిత్ర ప్రసిద్ధములు. ఇచ్చట ౧౩ సంవత్సరములనాడు ఉమామహేశ్వర ఆంధ్రభాషానిలయము స్థాపించబడి, కొలది కాలమునకు అంతరించి తిరిగి నాల్గు సంవత్సరముల క్రిందట పునరుద్ధరించబడినది. కాని అభివృద్ధిలేక దినదినము క్షీణదశ నొందుచున్నది. ఇచ్చట విజ్ఞానవంతులైన యువకులుండియు, నీవిధముగ గ్రంథాలయమునకు దుర్దశ గలుగుట సిద్దిపేట యువకులకొక కళంకము గానున్నది.

రాత్రి ౯ ౩౦ గంటలనుండి శరభేశ్వరాలయమున పురప్రముఖుల యిష్టాగోష్ఠి సమావేశము జరిగెను. సుమారు ౧౫౦ మంది జనము పాల్గొనిరి. సమావేశకులకు ఆంధ్రోద్యమ చరిత్రయు తాలూకా సంఘావశ్యకతయు, మహాసభ కర్తవ్యములను తెలిపిరి. సమావేశమున ప్రముఖులు కొందరు లేనందున తాలూకా సంఘస్థాపన కొరకై సభికుల కోరికపైన మరునటిరోజు రాత్రి సమావేశము జరుపుటకు వాయిదా వేయబడెను.

మరునటిదినం... నారాయణరావుపేటకుపోయి తిరిగి రాత్రి ౯౩౦ గంటలకు వచ్చిరి. శరభేశ్వరాలయమున పురప్రముఖులతో సమావేశమై తాలూకా సంఘస్థాపన విషయము చర్చకువచ్చి బహిరంగ సమావేశము చేసి వివిధ ప్రాంతీయులతో గూడిన తాలూకా సంఘము నేర్పరచవలయునని పురవాసులు అభిప్రాయపడిరి. అనుకూలము మొదటి వారములో ఆంధ్రోద్యమ ప్రబోధక బహిరంగసభ జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. శ్రీ కొండకొట్ల రంగరాజము గారు అధ్యక్షులు, శ్రీ ఉప్పల విశ్వనాథం వకీలుగారు కార్యదర్శి మరికొందరు కార్యనిర్వాహక సభ్యులతో కూడిన ఆహ్వానసంఘ మేర్పరచబడెను. సభ సమావేశ ప్రయత్నములకై అప్పటికప్పుడే ౩౫౦ రూపాయల విరాళముల వాగ్దానము చేయబడెను. జిల్లా సంఘమునకు ౧౦౦ మందికిపైన సభ్యులుగా చేరిరి. అంతటితో సమావేశము ముగింపబడెను.

నారాయణరావుపేట

౮—౫—౪౯ తేదీ ఉదయము ౯ గంటలవరకు నారాయణరావుపేట యను గ్రామమునకు చేరిరి. యిచ్చట గృహసంఖ్య ౬౦౦ కలదు. యీ గ్రామమునకు లక్ష్మీదేవిపల్లి, కోదండరావుపల్లి బాజుపంట అనుమూడు మదిరెలు కలవు. మాల్గుజారీ ౧౩ వేలు యిచ్చట ప్రభుత్వపాఠశాల గలదు. పోస్టు పూర్వముండెను. కొలదిరోజుల క్రింద ఎత్తివేయబడెను. మంచినీటి సౌకర్యము లేదు. లోకల్‌ఫండు ప్రజోపయోగమునకై వినియోగపడుటలేదు. యిచ్చట పురవాసుల ఇష్టాగోష్ఠి సమావేశము ఒక గంటకాలము జరిగెను. సుమారు ౯౦ మంది జనము పాల్గొనెను, వారికి ఆంధ్రోద్యమము తెలియపర్చబడెను. పురవాసులు కొలదిరోజులలో గోలకొండపత్రిక తెప్పించుకొనగలమని ఉత్సాహము ప్రకటించిరి.

అవిసెపురము

పైపత్రిచారకులు ౯—౫—౪౯ తేదిన ఉదయము న సిద్దిపేటనుండి ౯ గంటలకు అవిసెపురమను గ్రామముచేరిరి. ఇచ్చట అప్పటికప్పుడే ౩౫ మంది రైతులుగూడిరి. వారుతమ ఇబ్బందులను తెలిపిరి. ముఖ్యముగ వర్తకులకు, చాకలివారలకు, మాదిగలకు వెట్టిచాకిరి బాధ దుర్భరముగనున్నదనియు ప్రతిఫలము ఎన్నడును తాము తీసికొని యెరుగమనియు తెలిప ప్రభుత్వమువారు ప్రసాదించిన వెట్టిచాకిరి వర్తక స్వాతంత్ర్యము మున్నగు గస్తీలను వివరముగ తెలిపి ఇకముందు ప్రతిఫలము లేనిది వెట్టిచేయగూడదనియు మన ప్రభువుగారొసగిన పవిత్రమైన వెట్టిచాకిరి ఫర్మానాను వినియోగించుకొనవలయునని వారికి తెలిపిరి.

తిమ్మాపురము

ఈగ్రామము రాజా శేషచందుగారి జాగీరు ౯ గంటలకు ఇక్కడకు చేరిరి. అంజనేయ దేవాలయావరణమున జరిగినసమావేశమునకు ౧౫౦మంది పురవాసులు పాల్గొనిరి. తదుపరి రైతులయిబ్బందులను కనుగొనగా భౌపుల క్రిందిభూములకు పన్నులు మాఫీ యుక్రమముగ అమలుజరుగుటలేదనియు బందోబస్తుచేయబడినను ఇష్టమువచ్చినటుల లేనిపోని సాకులుకల్పించి ఎక్కువగా పన్నులు వసూలు చేయుచున్నారనియు ఇంకను వెట్టిచాకిరి బాధవిశేషముగనున్నదనియు ౧౫౦మైళ్లదూరమునగల హైద్రాబాదులో నివసించు తమ జాగీరుదారు గారివద్దకు పోయిపలుమున్నగునవి తీసుకవెళ్ళవలయుననియు రోగుపోను తాగోజలగాని యు ఈ దీర్ఘప్రయాణములవల్ల తమవ్యవసాయానికి యంటిపనులకు గ్రామఅవసరములలోను యిబ్బందికలుగుచున్నదనియు, ఆంధ్రసభవారైన మాపైన జరుగు అక్రమచర్యలను ప్రభుత్వమువారి దృష్టికి తెచ్చి న్యాయముకలిగించవలయుననియు మొరపెట్టుకొనిరి, సుమారు ౧౧ గంటలకుసమావేశము ముగించబడెను.

తోరణాల

పిమ్మట ఈవాయులు తోరణాలయను గ్రామమునకు 3 గంటలకుచేరిరి. ఇచ్చట పురవాసులసమావేశము జరిగెను ౧౫౦మంది పాల్గొనిరి. ఆంధ్రోద్యమమునుగూర్చి తెల్పపరచబడెను. స్థానికరైతుకష్టములను కనుగొనగా ఈగ్రామమునకు పశువు మేయుటకు మంచిభూమిలేదనియు పశువులకు చాలాయిబ్బందికలదనియు చెరువుకు నీరు వచ్చుటకు కట్టుకాల్వవున్నను, బాగులేనందున చెరువులోనీరు నిలుచుఅవకాశము లేదనియు అప్పాషివారు ఎన్నిదఫాలు కొత్తచేయుచున్నారే కాని మంజూరిలేదనియు తెలిపిరి.

దుద్దేడ

దుద్దేడయను గ్రామమునకు సాయంత్రము ౫ గంటలకు చేరిరి. ఇచ్చటిజనసంఖ్య ౧౫౦౦ కలదు. శంభుదేవాలయమున గ్రామవాసులయిష్టాగోష్ఠి సమావేశముజరిగెను. ౧౫౦మంది ఇందులో పాల్గొనిరి, సభికులకు ఆంధ్రమహాసభయొక్క ఆదర్శోద్దేశ్యములను రైతులకు మహాసభ చేయుచున్నకృషిని తెలియపరచబడెను. జిల్లాసంఘమునకు ౫౦మంది సభ్యులుగాచేరిరి.

కొండపాక

అటుపిమ్మట రాత్రి ౯గంటలకు కొండపాకయను గ్రామమునకుచేరిరి. ౧౦—౫—౪౯ తేదిన ఉదయము ౯గంటలకు ధర్మశాలలో పురవాసులసమావేశముజరిగెను. గ్రామవాసులయిబ్బందుల కనుగొనిరి ఇక్కడగూడా వెట్టిచాకిరిబాధ వర్తకులకు దుష్కాలములవంతులు జరుగుచున్నటుల తెలిసెను.

బబ్బాయపల్లి

అటునుండి 3 గంటలకు కుక్కునూరిపల్లెయను గ్రామమునకు మదిరెయగు బబ్బాయపల్లియను గ్రామమునకుచేరిరి. ఇచ్చటిగృహసంఖ్య ౧౦౦ కలదు, ఇచ్చటఇష్టాగోష్ఠిలో వేశముజరిగెను ౧౫ మందిసభ్యులుగాచేరిరి. సమిష్టిలో గ్రామస్థులు ౨౦౦ విరాళముల జిల్లాసంఘమునకునొసగిరి.

కుక్కునూరిపల్లి

తదుపరి కుక్కునూరిపల్లెకుచేరిరి. రాత్రి ౯ గంటలకుసమావేశము జరిగెను. జిల్లాసంఘమునకు ౧౦మందిసభ్యులుగ చేరిరి. సమావేశము ముగించబడెను.

శ్రీ బసవజయంతి ఉత్సవము

(ఆ. వి.) తాండూరు ౧౭మేరంఫ

శ్రీ భద్రేశ్వర మందిరమునందు శ్రీ బసవేశ్వర జయంత్యుత్సవ సందర్భమున తీరుర నవ్వ౧౩౪౯ ఫసలి గురువారమునాడు సాయంత్రము ౯గంటలకు సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులగు పండిత అణ్ణారావుగారియధ్యక్షతలో ఒకసభ జరుపబడెను.

రాత్రి ౯ గంటలనుండి ౯గంటలవరకు చాల ఆనందముతో భజనచేసిరి ౯గంటలనుండి రేడియోలో ప్రోగ్రాముతోనున్న మహాత్మునివిషయము చాల సంతోషముతోవినిరి తరువాత హెరూర్ మరియు ఇతర గుల్బర్గావాస్తవ్యులు బసవేశ్వర జీవనచరిత్రముగురించి మాట్లాడిరి తరువాత అణ్ణారావుగారి ఉపన్యాసము ముగిసినపిదప హిందూసహోదరులుతమతమ యిండ్లకు వెళ్లిరి.

౧౧—౫—౪౯ తేదిఉదయము బయలుదేరి కొడంగల్ గజవెల్లి, మొలుగు గ్రామములలో పర్యటనముచేయుచు ఆంధ్రోద్యమము ప్రబోధముచేయుచు నేటిసాయంత్రముతో ఈపర్యటనను ముగించుకొనిరి.

ముఖ్యముగ ఈపర్యటనలో ఏగ్రామము వెళ్ళినను వెట్టిచాకిరిబాధ ఇంకను బందుకాక కఠినముగ అమలుజరుగుచున్నటుల తెలిసినది. జేరుబావులి భూములమాఫీలు అమలుసక్రమముగ జరుగక అనవసరసాకులు కల్పించి ప్రభుత్వముయొక్క పవిత్రాశయమును ఉద్యోగులు భంగపర్చుచున్నటుల తెలిసినవి.

పెద్దచెర్వాల

ఈగ్రామముగూడ సిద్దిపేటతాలూకాలో నున్నది, ఈ జాగీరుగ్రామమున మొగతరఫా పన్ను కులములవారిగా, అనగా ౨౫రూ వైశ్యులనుండి ౬రూ రంపలవారివద్దనుండి ౧౦రూ పద్మశాలీలనుండి ౭రూ గాజులవాండ్లనుండి ౪రూ గొండ్ల వాండ్లనుండి ఈవిధముగ ౫౭ రూ ప్రతివత్సరము గత ఐదువత్సరములవరకు వసూల్ చేయబడుచుండెను. ఈ ఐదువత్సరములకాలము మాజాగీరు సర్కారినిగ్రానీలో (జప్తిలో) ఉన్నందున ఈపన్ను వసూల్ చేయబడలేదు. ఇప్పుడు జాగీరు బహాల్ అయినది జాగీరుపరిపాలనఏర్పడినది. జాగీరుఉద్యోగులు ఈఐదువత్సరముల బకాయి మొత్తము నొక్కసారి చెల్లించవలయునని ప్రజలను నిర్బంధించుచున్నారు ప్రజలు ఈపన్ను మాఫీ కావలయునని ఎంతయో ప్రార్థించపడిరి. ఫలితము లేక ప్రతిఫలముగ కొందరిపైబడి కొట్టినారట. తిరిగి పోలీసుశాఖద్వారా కల్పితనేరముల మోప సిద్ధపడినందున సుమారు ౨౫మంది ప్రజలు తాలూకా సిద్దిపేటకు వచ్చినారు. అచ్చట మెదకుజిల్లాసంఘపక్షమున ఆంధ్రోద్యమప్రబోధమునకైవచ్చిన జిల్లానాయకులతో దౌర్జన్యములను తెలుపుకొనియున్నారు.

సికింద్రాబాదులో ఆర్యసమాజసభ

౭వ ఆర్యసమాజ వార్షికోత్సవము సికింద్రాబాదులోని తీరాలో మంగళవారమునాడు ప్రారంభమయ్యెను, ౧౦౦లమందివరకు సభకు వచ్చియుండిరి. ప్రాతఃకాలమున హవనాదులు జరిగెను, సాయంత్రము ఓంకారధ్వజవందనము జరిగెను. దానిని నరేంద్రజీగారు కావించిరి. ఈ జండా అఖిలప్రపంచశాంతి కుపకరించినదనియు అందరు దానిని గౌరవింపవచ్చుననియు తెలిపిరి. తర్వాత వందేమాతరం గానమును చాల ఉత్సాహముతోపాడిరి. తర్వాత అణ్ణూడి సోమనాథరావుగారును, మహారాజా సర్ కిషన్‌ప్రసాదుగారును మృతించినందులకువిచారమును తెలుపుచు తీర్మానములుచేసిరి. తర్వాత దేవేంద్రనాథ సాంఖ్యతీర్థులవారు—"జాతులపతనము" అను విషయమునుగురించి ఉపన్యసించిరి.

సప్తమాంధ్ర మహాసభ అధ్యక్షులవారి సంస్కారవివాహమును తెలిసికొనగోరుట

సప్తమాంధ్ర మహాసభాధ్యక్షులగు, శ్రీయుత మం. రామచంద్రరావుగారు ఇటీవల సంస్కారవివాహము చేసుకున్నటుల తెలిసినది. ఈవార్త యథార్థమైనచో వారికను తేక ప్రతికావితేఖరు లైనను వార్తకు ప్రాముఖ్యమిచ్చి పత్రికలో ప్రచురణముచేసిన దేశీయులకు సంఘసంస్కారములో మార్గదర్శకము కలిగియుండెడిది, ఇప్పటికైన యథార్థము ప్రచురించబడునని తలచెదను.

ఇట్లు
సంఘసంస్కరణాభిలాషి.

కాచీగూడ ఆర్యసమాజ ౭వ వార్షికోత్సవము

హైదరాబాదు (దక్కన్), తీర్ ౧౮

హైదరాబాదు కాచీగూడ ఆర్యసమాజ ౭వ వార్షికోత్సవము తీర్ ౧౮వ తేది సోమవారమునాడు సుల్తానుబజారు దేవిదీబాగులో శ్రీమాన్ పం వినాయకరావు బారట్లాగారి అధ్యక్షతన జరుపబడును ఉదయము హవనము, సంధ్యాజండావందనము జరుపబడును, సాయంత్రము ౬ గంటలనుండి పం రాజగురు ధురేంద్రశాస్త్రి (హైద్రాబాదు ఆర్యసత్యాగ్రహ చతుర్థడిక్టేటరు) గారి మరియు ఇతరపండితుల వ్యాఖ్యానములు, భజనలుగూడ జరుపబడును.

కాచిగూడ ఆర్యసమాజములో స్థలముచాలనందున వార్షికోత్సవము దేవిదీబాగులో ఏర్పాటు చేయవలసినది.

గ్రంథనిషేధము

హైదరాబాదు (దక్కన్), మే ౧౮

"హైద్రాబాదు కారాగృహవాస కష్టము" (జైలకీ జిందగీకీ తక్లీఫ్ హైదరాబాదు)అను గ్రంథము రచయిత అమృతసర్ స్వాతంత్ర్యానందజీగారు వ్రాసిన ఈగ్రంథము హైదరాబాదు ప్రభుత్వమువారిచే నిషేధింపబడెను ఈగ్రంథములో పోలీసు కారాగృహము, ప్రభుత్వము వీటిపై నిందారోపణలున్నవి.

మున్నూరుకాపుల సమావేశము

హైద్రాబాదు (దక్కన్), తీరు౧౮

విక్రమనామ సం॥ర వైశాఖశు ౨ గురువారమునాడు శ్రీయుత గొండ్యాల పెంటయ్యగారి గృహమునందుమున్నూరుకాపుల సభాసమావేశమైనక్రింది తీర్మానములు ఆమోదించిరి.

౧ ఈసంఘముపేరు మున్నూరుకాపు గారిగూడ,

౨ ఉద్దేశములు

మున్నూరుకాపు అభివృద్ధి, విద్యమెక్కువ పెంపొందించుట, సంఘదురాచారములను సాధ్యమైనంతవరకు తొలగించుట.

3 భావికార్యకర్తల ఎన్నికలు

అధ్యక్షుడు శ్రీ జగన్నాయకులుగారు, ఉపాధ్యక్షుడు మేడిశెట్టి అనంతస్వామిగారు కార్యదర్శి అకుల నరసింహులుగారు సంయుక్త కార్యదర్శి బల్లెపు లక్ష్మయ్యగారు కోశాధ్యక్షుడు భూమరాజయ్యగారు

సభ్యులు

అకుల సత్యనారాయణగారు గొండ్యాలపెంటయ్యగారు కొంశెట్టి నారాయణస్వామిగారు కోశిగె పెంటయ్యగారు, డీ-అర్-నారాయణస్వామిగారు

ఇష్టాగోష్ఠి

—అంగీరసుడు

"గోలకొండ" వర్ధంతి

గోలకొండ పత్రిక పదునాలుగు సంవత్సరముల జీవితమున విచ్ఛిన్నముగ నడిపినందుకు ఆంధ్రులందరును తత్పత్రికాధిపతులకు కృతజ్ఞులై యుందురు ఏలనన హైదరాబాదు రాజ్యములో పదునాలుగు సంవత్సరములనిన పదునాలుగు మన్వంతరములనవచ్చును అపురి నిత్యమైన రాజకీయ వాతావరణమునో ప్రజ్వరిల్లుచో, ము మందగతిలోనున్న రాజ్యభాగములలో "గోలకొండ" అతి సమర్థులైన సంపాదకుల యాజమాన్యముతో దిగ్విజయముగ సాగుచుండుట ఆంధ్రులు గర్వింపదగిన విషయము హైదరాబాదులో నున్న మూడు ప్రధాన ఆంధ్రసంస్థలలోను (శ్రీకృష్ణదేవరాయ గ్రంథాలయము రెడ్డి విద్యార్థి వసతి గృహము) గోలకొండపత్రిక యొకటి "ఆంధ్రపత్రిక" ఆంధ్రరాష్ట్రములో గావించిన మహోద్బోధమునే "గోలకొండ" తెలంగానములో కలుగజేసెను శ్రీ ప్రతాపరెడ్డి వంటి సంపాదకుని ఆధ్వర్యములో "గోలకొండపత్రిక" చిరంజీవి యగుగాక?

ఛాంబర్లేను అవతారమా?

రాజగోపాలాచార్యులుగారు చెంగల్పట్టు ప్రాంతములో ఉపన్యసించుచు నిన్ననే ప్రధాన మంత్రిత్వమునకు రాజీనామానిచ్చిన నెవిల్ ఛాంబర్లేనుగారిని అవతార పురుషునని వర్ణించెను వార్సా జర్మనీ స్వాధీనమైన తర్వాత బ్రిటిషు పార్లమెంటు చర్చలో ఛాంబర్లేనుగారి కన్సర్వేటివు పార్టీవారును, లిబరల్ పార్టీవారును లేబరుపార్టీవారును ఛాంబర్లేను ఆబిసీనియా, స్పెయిను, జెకోస్లావికియా, పోలెండుల విషయములో ఎట్లు నటనతో మ యీ నాటకమాడెనో వివరించుచు ఓడుర్చించిరి చివరకు ఛాంబర్లేనుగారు రాజీనిచ్చిరి ఛాంబర్లేను అవతారమనుటకు పార్లమెంటు సభ్యులకన్న రాజగోపాలాచారిగారికి ఏమివిశేషము తెలిసినదో గ్రహింపలేము రాజాజీకి యీమధ్య అధికారకాంక్ష మిక్కిలి కలది మద్రాసు మంత్రివర్గము నకు రాజీనిచ్చిన కొలదిరోజులకు మాట్లాడుచూ రాజాజీ "మేము మూడునెలలు సెలవు విశ్రాంతితీసుకొనుచున్నాము" అని చెప్పెను రాజాజీ ఎట్లయిననూ బ్రిటిషు వారితో సమాధానపడి తిరిగి అధికారమువహింప కుతూహలులై యున్నట్లు ఉదాహరణము లున్నవి రాజాజీ సెంటుమి (ఢిల్లీ వైస్రాయి కార్యసంఘములో) మంత్రియగుట కీఛాంబర్లేను స్తోత్రము ఉపయుక్తమని తో చియుండవచ్చును.

సత్యమూర్తిగారి పరాజయములు

మదరాసు కార్పొరేషను మేయరు శ్రీ ఎస్ సత్యమూర్తిగారు ఆంధ్రరాష్ట్రమన్నను ఆంధ్రుల యభివృద్ధియన్ననూ చాలద్వేషించుదురు సత్యమూర్తిగారు మద్రాసు పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు కాగానే అంతకుపూర్వమే నియమింపబడ్డ కమీషనర్ (కార్యనిర్వాహకాధికారి) శ్రీ ఓ. పుల్లారెడ్డి ఐ సీ ఎస్ గారిని తీసివేయించి వారిస్థానే ఒక ఐరోపాదేశీయుడగు ఐ సీ ఎస్ ను నియమింపుమని గవర్నరు సలహాదార్లవద్దకు రాయబారము వెళ్లెను అహా! ఏట్టిపనిది భారతశాసనసభా కాంగ్రెసుపక్ష ఉపనాయకుడు సత్యమూర్తి తన పురపాలక సంఘమునకు అధికారకేనియమింపబడ్డ భారతీయుని (ఆంధ్రుని) తీసివేయించి ఆ స్థానే ఐరోపాదేశస్థుని కోరుట జాతీయతావిరుద్ధకార్యము ఎవరైననూ ఐరోపాదేశస్థుని తీసివేసి భారతీయుని నియమింపుమని యత్నించెదరు "పోరుచరిది ఒకయెత్తు పొట్టపెట్టుకోవ యెత్తు" అన్నట్లున్నది ఆంధ్రులపైయున్న ద్వేషమే సత్యమూర్తిగారి చేయించినది కాని పుల్లారెడ్డిగారే కమిషనరుగా ఖాయమైరి సత్యమూర్తిగారి మొదటి పరాజయమిది

మద్రాసునగర జనాభా (౧౯౩౧సం॥) పట్టికలు ఆంగ్లము తమిళము, హిందూస్థానీభాషలలో ప్రచురింపబడుటకు తీర్మానమైనది కాని రెండు న్నరలక్షలాంధ్రజనాభాకల తెలుగులో పట్టికలు యుండరాదని ఖచితముగ సత్యమూర్తిగారు ప్రభుత్వమునకు వ్రాసిరి తెలుగుపట్టికలు యుండితీరవలెనని కమీషనర్ పుల్లారెడ్డిగారు వ్రాసిరి.

ఈవిషయము తిరిగి కార్పొరేషను మీటింగులో శ్రీ గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు తీర్మానము తీసికొనిరాగా ఆతీర్మానము అధ్యక్షుని భావములకు వ్యతిరేకముగ) ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను దానిని ప్రభుత్వమువారంగీకరించిరి సత్యమూర్తిగారికిది రెండవ అపజయము ఈసందర్భములో సత్యమూర్తిగారు ఉద్యోగములోనున్న పుల్లారెడ్డిగారికి (చిత్తూరువాసి) విశేషాంధ్రాభిమానమును బుద్ధిపూర్వకముగ కనబరచినది పూర్వపు మద్రాసు మేయరున్ను ప్రస్తుతపు భారతశాసనసభ్యులగు శ్రీస్వామి వేంకటాచలంచెట్టిగారు మద్రాసు కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షులైన మదరాసు ఆంధ్రులలో అధికమైన ఆంధ్రాభిమానమును కలుగజేయుచున్నారు

అర్థములేని ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమము

ఆంధ్రదేశములో నాయకత్వము లేదు అందరూ నాయకులేఅన్నట్లు ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమమునకు నాయకుడు లేడు- అందరూ నాయకులే ౧౯౧౩ నుండి ౧౯౨౦వరకు ఆయిదుసంవత్సరములు ఏకధాటిగా ఆంధ్రోద్యమము సాగినది తరువాత ఎప్పుడు ఉద్యమము ప్రారంభింపబడిననూ అది నెలరోజులు నేసాగుట తరువాత మందగతిని నడచుట ఆనంతరము అదృశ్యమగుట జరుగుచునేయున్నది "ఆంధ్రపత్రిక" మాత్రము సందర్భోచితముగ కాలమునను వృథాచేయుట జరుగుచున్నది అది వృథాచేయుటయేనా యని ప్రశ్నించిన వృథాయేనని సమాధానమివ్వవలసివచ్చుచున్నది ఆంధ్రరాష్ట్రముసంపాదించుటకయినపడిఏడుసంవత్సరములు ఆంధ్రులకునగవుబాటు ఆంధ్రజాతికిని ఆంధ్రనాయకత్వముకును ఆంధ్రపత్రికలకును ప్రతిష్ఠాభంగము!

ప్రత్యేకరాష్ట్రసంపాదనకంటె అతిచిన్నవిషయము సాధించుటకు దశాబ్దముల తరబడిపట్టుట- అది శతాబ్దముకునేమో తెలియదు అర్థములేని దనుని చెప్పవలెను మిగతావిషయములటుంచి రెండున్నరసంవత్సరములు మద్రాసులో కాంగ్రెసుప్రభుత్వము యుండగా జరిగినదేమి? రాజగోపాలాచార్యులుగారు ఆంధ్రావని పర్యటనము చేసి తాను ఆంధ్రరాష్ట్రము సంపాదించుటకు మొదటి బాటని వాగ్దానములను చేసెను పరోక్షముగ ఆనేకరీతుల అపకృతిచేసెను ప్రకాశంగారు మాట్లాడుచు తమకన్న రాజాజీకే ఆంధ్రరాష్ట్రమున్న ఎక్కువపట్టుదల యున్నదని నమ్మదగని మాటలు చెప్పుచూ వచ్చిరి ఒకసారి మద్రాసునగరములో ఆంధ్ర కాంగ్రెసుసంఘము యుండరాదన్నప్పుడు రాజాజీ సత్యమూర్తులుపెట్టినదానికంటె మరెవ్వరు ఆంధ్రరాష్ట్రవిషయమై ప్రకాశంగారు శ్రద్ధచూపలేదని దృష్టాంతరములనేకములున్నవి గిరిగారు అంతర్జాతీయవాదికనక రాష్ట్రాందోళనలో ప్రత్యక్షముగ కలుగజేసికొనకున్న మాటలు యున్నవి గోపాలరెడ్డిగారు కుర్రవాడేగని అతడు ఆంధ్రోద్యమములో చూపిన శ్రద్ధయు కుర్రదిగనేయుండెను వీరు ముగ్గురు ప్రత్యేకరాష్ట్రముకొరకు తీవ్రశ్రద్ధ చేయలేదనుట నిశ్చయమేకాని రాయలసీమ జిల్లాలను ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములోనికి చేర్చుటకైనా యత్నించిరో లేదు ఈచిన్నవిషయమే ఆంధ్రమంత్రులవలన రెండున్నరసంవత్సరములలోసాగనప్పుడు యింక ఆంధ్రరాష్ట్రమునుగురించి అర్థములేని ఆందోళనఎందుకు?

—

పల్లెపాటలు

కౌసల్యా నీతి

॥ఉయ్యాల- ఉయ్యాల ఉయ్యాలో ఉయ్యాల ఉయ్యాల- ఉయ్యాలో
శ్రీరామునితల్లి ఉయ్యాలో ॥ శ్రీమతి కౌసల్య॥ఉ॥

ప్రేమతో శాంతను ॥వు॥ పిలిచిదగ్గరదీసి ॥వు॥
చల్లనిమాటల ॥వు॥ సతిధర్మములు కొన్ని ॥వు॥
చెప్పెను ఈరీతి ॥వు॥ చెవులకువింపుగా ॥వు॥
నాతల్లి శాంతమ్మ ॥వు॥ నాముద్దులపట్టి ॥వు॥
అత్తవారింటికి ॥వు॥ ఆనందముగబొమ్మి ॥వు॥
అత్తమామలభక్తి ॥వు॥ చిత్తంబునిల్పి ॥వు॥
ధర్మదైవంబని ॥వు॥ భక్తితోపూజించు ॥వు॥
వారిసేవించిన ॥వు॥ వైకుంఠమబ్బునే ॥వు॥
వారిపైనిప్రేమ ॥వు॥ వాసుదేవునిపూజ ॥వు॥
పేదరికముజూచి ॥వు॥ ప్రీతిదప్పకుతల్లి ॥వు॥
కలిగియున్నంతలో ॥వు॥ కనిపెట్టితిరుగాలె ॥వు॥
ఇరుగుపొరుగిండ్లకు ॥వు॥ తిరుగబోవద్దమ్మ ॥వు॥
అందువల్లనీకు ॥వు॥ అపకీర్తి వచ్చునే ॥వు॥
అపకీర్తికంటెను ॥వు॥ అతివచావేమేలు ॥వు॥
పణిచక్కదనము ॥వు॥ బయటపెట్టగరాదు ॥వు॥
సాధుసత్పురుషులు ॥వు॥ సమయానికేతెంచ ॥వు॥
అన్నపానాదుల ॥వు॥ ఆదరించుముతల్లి ॥వు॥
మాటమన్ననలేక ॥వు॥ మంచిపేరలరాదు ॥వు॥
మాటజారినవెన్క ॥వు॥ మళ్ళితిరుగరాదు ॥వు॥
అందుకేముందుగా ॥వు॥ ఆలోచనుండాలె ॥వు॥
ఏదిజూచినగాని ॥వు॥ ఏదిజేసినగాని ॥వు॥
వెనుకముందరయాక ॥వు॥ వేగిరపడబోకు ॥వు॥
చేసేడుపనులందు ॥వు॥ చిత్తంబునిలుపాలె ॥వు॥
చెడిపోయినంకను ॥వు॥ చింతించిఫలమేమి ॥వు॥
పలికిబొంకగరాదు ॥వు॥ ప్రాణాలుబోయిన ॥వు॥
సత్యంబుచేతనే ॥వు॥ స్వర్గంబుకందేరు ॥వు॥
మానిమలనుజూడ ॥వు॥ మానమేప్రాణము ॥వు॥
మంచికీర్తిబ్రతుకు ॥వు॥ కొంతమైనచాలు ॥వు॥
అత్తగారింటికి ॥వు॥ అమ్మగారింటికి ॥వు॥
మంచిపేరుదెమ్మ ॥వు॥ మాతల్లిశాంతమ్మ ॥వు॥
పోయిరావేతల్లి ॥వు॥ పోయిరామాయమ్మ ॥వు॥
పోయినీఅత్తింట ॥వు॥ బుద్ధిగలిగియుండు ॥వు॥
కొడుకులుబిడ్డలు ॥వు॥ కామరూప్పుగాకల్లి ॥వు॥
నిండుముత్తైదవై ॥వు॥ యుండవేమాతల్లి ॥వు॥

(ఈపాటను సూర్యాపేట తాలూకాలోని తిరుమలగిరి గ్రామములోని యక్కల వెంకటరెడ్డి అనువారంపినారు. ఇదెవ్వరు పాడుదురు? ఎప్పుడు? ఇది ప్రాచీనమదా? గాదాఅను వివరాలు తెలుపలేదు ఇదివరలో ప్రకటించిన కలుపు పాటవంటిది గానే కనబడుచున్నది— గో. ప.)

జాజిరిపాట

పైరెండు పాటలను, హోళిపండుగకుముందు శుక్లపక్షమున దశమి మొదలుకొని పౌర్ణమివరకు పల్లెగ్రామములందుగల యువకులు కోలలవాద్యముతో పాడుకొను ఆచారముగలదు. యిందులో జానపదములు అనేకములున్నవి

ఇట్లు
టి. రామరావు
ప్రజాహిత గ్రంథమండలి సభ్యుడు. నార్కట్‌పల్లి

జాజిరి- జాజిరి- జాజిరిపాప
జాజరాడబోతె- జానగింజదొర్క
జానగింజదీసుక- పల్లెకుపోతె
పల్లెనక్క అన్ని బోనాలు ...
అప్పడివాళ్లు- జల్లుమనె
జల్లుమనకాడ- మల్లాలరాలె
మల్లాలవాకిలి- తోట్లనుండె
తోట్లయున్నది గుబ్బలపడుకు
గుబ్బలపడుకుకు- గుత్తపురైక
[illegible]
ముగ్గగాదురో- పోడుగనీప
నీపగాదురో- నిమ్మలభాయి
భాయిగాదరో- ఒసంతమార
మారగాదురో- గుమ్మడిపండ
పండుగాదురా- పావరమాసం
మాసంగాదురా- మర్యాలపోడ
పోడిగాదురో- పోకిరిదొర
దొరగాదురో- దొరవకల్లు
కల్లుగాదురో- కనకపుమూట
జాజిరి జాజిరి- జాజిరిపాప
ఈరన్నా- బొల్లిగోడె
ఈరాగండం- పూసుకోని
జామాచెట్లకు- బండికట్టె
చిన్నాపాపని- లేటాకొట్టె
మందూదేరా- మామాకొడ్క
అన్నీపూర్ణా-దిద్దినగాని
ఆన్నాకొండా- నెరుగాలేదు
అన్నాకొండా- బొల్యావు
డొంకాదాకా- తర్మినాది
డొంకానున్నా- కోడికోళ్లు
కోటిదాకా- తర్మినాది-
కోట్లవున్న- పిల్లలకోడి
గుడిసెదాకా- తర్మినాది
గుడిసాలున్నా- మూసాలమ్మ
మాదామాముంతల కల్లోత్తాగి
[illegible]- కొట్టినాది॥ జాజిరి

—

ఆయుర్వేదము-వైద్యము

నిమ్మపండు

(పంజాలసత్యనారాయణ, హకీంగారు)

నిమ్మపండ్లను మనఆయుర్వేద వైద్యులు ఏవో కొన్ని-కొన్ని జబ్బులయందు వాడుచున్నారు వీనియొక్క పరిపూర్ణ ప్రయోజనమును పరిశీలించి నారింజతో పోల్చి నిమ్మపండుయొక్క పేరును తగ్గించినారు. "విటమిన్సు" అను మిషచే నారింజలకు విలువ హెచ్చించినారు. ఆంగ్లవైద్యులు మొదటినుండియు పండ్లలో కెల్ల నిమ్మపండును రాణిగా భావించుచుండెడువారు, నిమ్మకాయ గుణములను కొన్నింటిని నాఅనుభవము మీదను, శాస్త్రవేత్తల అభిప్రాయము మీదను వ్రాయుచున్నాను

నిమ్మకాయను-బాగుగాపండినపిదపనే ఉపయోగించవలయును అందులో చెనుకుగుణము కనిపించనేరవు. పండుతాజాదిఅయినచో, విటమిన్సుగూడా వుండును వీనిలో 'సి' విటమిను హెచ్చుగాగలదు ఇదిపిత్తమునువిరచేవిటమిను దీనిలో ప్రాక్ఏసిడ్సు ఫలజాతు లోనున్నదానికంటె "పొటాషియం" అను ఖనిజపదార్థం హెచ్చుగాగలదు దీనియందు లోహము, రాగిగలవు ఇదిపొట్టలోని ఆమమును విరచి వేయును కనుక పొట్టదాగునలవాటుకలవారు ప్రతినముఉదయ కాలమందు దీనినుపయోగించుటమంచిది శీతలవీర్యమగు అది శ్వాసజబ్బుచేయునని కొందరిఅభిప్రాయము కావునవేడినీటిలో కలిపిత్రాగుట మంచిది లేకున్న కఫముచేయగలదు ఇటలీ పంచదారకల్పరాదు జర్మనులు వేసవికాలములో నిమ్మరసము బార్లీనీరు పంచదారకలిపి త్రాగుదురు అదిఎండవేడిమిని పోనడచి హాయినిచ్చును

నిమ్మపండ్లరసములో పంచదారకుబదులుగా దుబికారకరాంచేము తేనెకలిసి వాడుకొనవచ్చును ఈరీతిగాప్రతిదినమువాడిన జీర్ణకోశమును శుద్ధిపరచును ప్రాతఃకాలమున భోజనాత్పూర్వమునకే పుచ్చుకొనుటశ్రేష్ఠము లేకున్న కొందరికి వ్యతిరేకము చేయును దీనినిపుచ్చుకొనుటకుభోజనమునకుముందు మూడుగంటల విరామముండవలెను దీనిపానీయముదగ్గుల సమోఘముగా కుదుర్చును, దాహమునుఆర్పును గుడముకలిపిత్రాగిన నిద్రపట్టునట్లుచేయును దీనినిప్రకృతివైద్యులు, సమస్తవ్యాధులయందువాడుదురు దీనిలోనున్న "ఆసిడ్సు" (అమ్లపదార్థము)వలన గొప్పఉపయోగముకలదు తాజానిమ్మపండ్లనుదగ్గరనుంచుకొనిన కలరాఅంటుజాలదు, కొంచెమాత్రికులు కలరావ్యాధులకు నిమ్మపండ్లను మొదలయందు కట్టెదరు, కొన్ని నిమ్మలను కోసివేయుదురు దీనినిప్రతిదినముపుచ్చుకొంటూవుంటే దీనియంతోఘగుణము తెలియగలదు ఇదియేఅతిసారమును కుదుర్చును నిమ్మపండ్లరసముతో గురిజపరిమాణము కుంకుమపువ్వుచూర్ణముకలిపిత్రాగిన రక్తవిరేచనము కట్టును నిమ్మరసమును ప్రతిదినమువాడిన సుఖరోగము నివృత్తించును పదివత్సరము లవయస్సుగలవాడు ఒకఫలరసమును, ఇరువది వత్సరములవయస్సుగలవాడు రెండుఫలములను, ఇదేప్రకారముగా పదివత్సరముల కొకఫలముచొప్పున హెచ్చింపుచూ, ఆయిదు లేకఆరుఫలముల రసమును ఉపయోగించవచ్చును ఇదిఎట్టి వ్యాధులను దరిచేరనివ్వదు ఆయుఃప్రమాణమును హెచ్చించగలదని ఆంగ్లేయశాస్త్రజ్ఞులచేపొగడబడినది ఏలననగా యీఫలరసముఎముకలను ఎముకలనంటిపుండుపదార్థమునుపోషించును ఇదియే ఆయుర్వృద్ధికి కారణము రక్తమునుశుద్ధిపరచును శరీరమందలి దుష్టపదార్థమును కరగించి మూత్రపిండములద్వారా బహిర్గతముచేయును దీనిలో ఆన్నింటికి మించినమంచిగుణ మింకొకటి గలదు ప్రతిదినము ౨-౩ పండ్లరసముపయోగించుచువచ్చిన అమూత్రవ్యాధిని తగ్గించును ఒకనిమ్మపండురసము ఒకఔన్సునీటిలోకలిపిత్రాగిన అజీర్తిని శమింపజేయును ఒకచెంబు నీటియందు ఒకనిమ్మరసము పిండిత్రాగిన దాహముతగ్గి ఆప్యాయతనిచ్చును దీనిలోకొద్దిగా 'బి' విటమినుగూడాగలదు దీనిరసమును కొబ్బరిపాలలోగలిపి తరచిరచో, నవనీతమగును అదితలకంటుకొనిన వెంటనే వేడితగ్గి, నేత్రములకు చలువచేయును పైనవనీతములో వెన్న గలిపిముఖమునకురాచిన మొటిమలు స్నో అగును దానిని శరీరమునకురాచిన చల్లదనమిచ్చును శరీరములోని మురికిని బహిర్గతపరచును, నిమ్మపండు పైపొట్టునుమార్దించి, సమభావముగా భావంచవిత్తులచూర్ణముకలిపి రాచిన తామర-తీట మొదలగుచర్మవ్యాధులను నశింపజేయును

నారింజ సరిపడనివారుగలరు గాని, నిమ్మ సరిపడనివారులేరు ఎందుకనగా, నారింజలో 'ఏ' విటమిను, పిండిపదార్థముండుటచే, ఉష్ణతత్వజ్ఞులకు మలబద్ధకము పోకడచును నిమ్మ అనుపాన భేదములచే సర్వతత్వములకు అనుకూలించును. కొంచెం గోరువెచ్చనినీటియందు కొద్దిగానిమ్మరసము చేర్చి పిల్లలకు ఎనిమాయిచ్చిన క్రిమిరోగములు హరించును

జ్వరం, దగ్గు, మలేరియా, చలిజ్వరం, టైఫాయిడ్ జ్వరం

ఈకేవలకాలం పిల్లలకు, పెద్దలకు తరుచుగావచ్చును ఇతరమందులన్నిటికంటెను యీమందుశాల్ల మంత్రించినట్లు 3 రోజులలో తగ్గిపోవును గ్యారంటీమందు 1 సీసా రు 1 వి పి 0-8-0

డాక్టర్ రత్నం అండ్ సన్సు మెడికల్ హాల్ 252 బి. మలక పేట, హైదరాబాదు-ద.

అందరూ. ఈరోజునుండే పుచ్చుకొనుట ప్రారంభించండి.

ట్రేడ్ మార్కు

జాండు ద్రాక్షాసవ

దేహమునకు మెదడునకు ఉత్సాహమును గలిగించు రుచ్యమైన ఔషధము

జాండు ఫార్మాస్యూటికల్సు లిమిటెడ్-బొంబాయి

నిజాం ఏజంట్లు

మెసర్సు, డి. జె. పారేఖ్ అండుకో—శికింద్రాబాదు.

కోరిన సంతానము బడయు ఉపాయము

అమెరికాప్రొఫెసరు ఉపన్యాసము

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములో మించింగను విశ్వవిద్యాలయమున వైద్యశాస్త్రప్రవీణుడుగా వున్న డాక్టర్ జేమ్సు ఏ మిల్లరుగారు ఆహారభేదంవల్ల మగపిల్లలు ఆడపిల్లలుపుట్టుటమునుగూర్చి చెప్పినారు ఈమిల్లరుగారు యిప్పుడు ఇండియాలో సంచారముచేయుచు, ఢోల్పూరుకు వచ్చినారు

స్త్రీలు కడుపుతోయుండినపుడు వారుకోరినట్లు ఆడపిల్లగాని మగపిల్లవాడుగాని పుట్టవలెనంటె చూలుఏర్పడినది మొదలు ప్రసవించేవరకు డాక్టరు తగినఆహారమును యేర్పాటుచేయవలెను ఒకవిధమైనఆహారమువలన మగపిల్లవాడు మరొకవిధమైనఆహారమువలన ఆడపిల్ల ఇట్లుఆహారమార్పులవలన ఆడపిల్లలను, మగపిల్లలను జనింపజేయవచ్చును ఈవిధమగుపరిశోధనలు అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో జరుగుచున్నవి

రుచికరమైన కారోబ్హైడ్రేట్సు హెచ్చుగావున్న పదార్థాలను ధనవంతులు తినుటవలన ఆడపిల్లలుపుట్టుచుందురు బీదవారికిట్టి పదార్థాలు లభ్యముకావు కాబట్టి మగపిల్లలుపుట్టుచుందురు కావున తల్లితింటుయుండిన ఆహారమునుబట్టి ఆమెకు మగబిడ్డపుట్టునో ఆడబిడ్డపుట్టునో సులభముగా చెప్పవచ్చును ఇందువలన వారుకోరిన బిడ్డపుట్టునట్లు చేయవచ్చును

"ఆయుర్వేదకళ"

మాసపత్రిక వెడలుచున్నది

సంపాదకులు-శ్రీమాన్ వేదాల తిరుమలవేంకట రామానుజస్వామి శతావధాని- ఆయుర్వేదాచార్య

ప్రభుత్వానుమతి చెందినది

శారీరక మానసిక, ఆరోగ్య బలములను గూర్చిచర్చించు ఆరోగ్యపత్రిక నైజాం రాష్ట్రమువగల డెబ్బదిలక్షల ఆంధ్రులపక్షమున యిదియొకటియే. సమగ్రశాస్త్ర చర్చలలో సమర్థులగు అనుభవముగల ఆయుర్వేద పండితులచే వ్యాసములు వ్రాయించబడును. శంకాసమాధానములకు, సందేహాస్పదములగు వ్యాధుల చికిత్సలు మున్నగు చర్చలకు, తావొసంగబడును పత్రిక రాయల్ పెద్దసైజున ౪౦ పుటలకు తక్కువలేకుండావుండును సంవత్సర చందా రు౧-౫-౦లు మాత్రమే చందాదారులు కాగలరు, వారు వెంటనే వివరములకు క్రిందిఅడ్రసుకువ్రాయవలయును టపాబిళ్లలు జవాబిచ్చుటకై పంపవలయును.

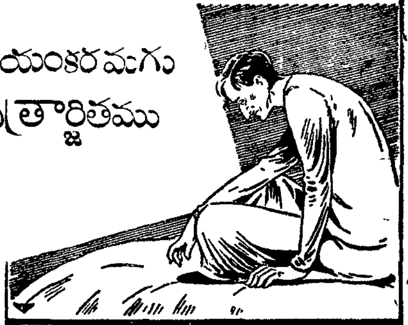
రామానుజస్వామి ౧౯ సు-హై

పత్రికాభినందనము

ఉత్పలమాలిక

(వి రామసుబ్బారాయడు గారు)

ఆరనిదీక్షపెంపున సమంచితలీలగ "గోలకొండ" వాగ్గోరణిమీద బత్రికలక్ష్మి దలమానికమైతనర్చి యిం,పారగ గార్యసంగతుల నంతముగా బదునాల్గువర్షముల్ దీరిచె దెన్గుభాషగల దియ్యదనంబదియంచు జాటి విస్తారపరాక్రమంతమును సారముదీరముగల్గుచోటనే, దారినిదెల్గుభాష ప్రముదంబుగ వ్యాప్తము గానిచోటనె, వ్యారమనాయమీకి పెదదారులు పట్టినచోట హాస్యముల్, వారకచేసి కార్యమును వమ్మొనరింపగజేయుచోట__లో ధీరత చిక్కబట్టి కవిధీరుడునైన "ప్రతాపరెడ్డి" ప్రజ్ఞానముబంకు తీరమునువారె శుభంబగులగ్నమందు నాపైరహిమీర వైవక్రపమైగ గతులక్ష్మకముంచి శ్రద్ధగా భారమువెంతయైన నొకపట్టునదా విమకంచవేయగా, నేరకధీపటుత్వమును నేర్పును గూర్పుచు జాపి పత్రికా, భారమునిర్వహించుచు శుభప్రతిభప్రదనరారగా వలం, కారము లన్నియుక్ బునవికాయముమెచ్చెడి రీతిగూర్చు సు శ్రీరహిమీర రాజగుణ సింధుడు వెంకట రామరెడ్డి యుక్, మీరిన ప్రేమతత్వమున మేలగు పోషణముల్ బొనర్చి వే,శ్వర సహాయసంపదభివృద్ధిగ హెచ్చుగనీయగా జమీందారుల ప్రాపుగాంచె నిజతత్వము తేటపడంగ జేయగా, వేరిమితో చితామహుడు వేమకతో హనుమంతరావు సద్గౌరవ మెంతయో తెనుగుకల్గికి జూపె ప్రతాపరెడ్డికిక్, ధారుణి మాతృభాష విదితంబుగ పోషణ నేయ నెంతయో, వారిధీరినిక్ విబుధవర్గము నెల్లరకంబుజేసి సత్కారము__ల్ గాంచి ఈ విధంబును జాపె నిదాన పైకరిక్, గూర్చె చెప్పువారి కడకున్ జని సామ్ముల వన్నెయైన నే, బీరము లేకనేటి కభివృద్ధియయెన్ మన "గోలకొండ" యీ దారుల నెంగి సంతసము దద్దయు దోపగ మిత్రలేఖకా, ద్వారమునన్ మదాశయము బంపుచునుంటి విధేయశాఖల్. చేరిచి భక్తిభావముననేహాల తాకవితాను సంఘమీ.తిరున గోలకొండయొదం దియ్యము నెయ్యము జాటు లెక్కగా నూరకపల్కనేల? రజతోత్సవమైభవ మెల్లదియగా నేరుమనాడు "రెడ్డి" గణనీయుడు దేవుడు తెన్గుభూమికిన్ చేరగడించినాడనుచు చేయువిధంబుల నెల్లవారలున్, గీర్తిచేయుచుండ బరికింపగ వాదల వాదవాదలన్ వైరులుగూడ మెచ్చుకొను వైఖరిపత్రిక పేరుగాంచెడిన్, భూరితమైనభాగ్యములు బొందుసుఖించు జిరాయురున్నతిన్.

మూత్రము బొట్లు బొట్లుగా వచ్చుట, మూత్రము చేయునప్పుడు బాధ, మంట, చీము వచ్చుట మొదలగునవన్నియు, మహా భయంకరమగు గనేరియా లక్షణములు. యీ వ్యాధి ప్రత్యేక సంయోగమువల్లగాని, సంయోగము లేకనే గాని సంభవింపవచ్చును. సకాలమున దీనినరికట్టనిచో పాడుకొనిపోయి రోగి శరీరమును శిథిల పరచును లేదా దాని గుణములు వారిబిడ్డలపైన నైన చూపించును. అబ్బా! మహా భయంకరమైన పిత్రార్జితము-

చిషాలూం

యిటువంటి అంటువ్యాధులను వెంటనే అరికట్టి బాధలనణచి కాలక్రమేణ వ్యాధిమూల మంట పోగొట్టును. చాల మొండివ్యాధులను గూడ కుదుర్చును.

వెల. బుడ్డి ర్పు, 4/- వి-పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

జే. బాలాభాయ్ అండ్ కో., 260, చైనాబజార్ రోడ్, మదరాసు	ప్రాన్‌లాల్ అండ్‌సన్సు, 51, ఆర్కాటు శ్రీనివాసాచార్ స్ట్రీటు- బెంగుళూరు సిటీ.

హైదరాబాదు & సికింద్రాబాదు. డి. జె. పారేఖ్ అండ్ కో.,

చైనీస్ మెడికల్ స్టోర్ (స్థాపితము 1930)

హెడ్ ఆఫీసు:-28, అపోలోస్ట్రీట్, ఫోర్టు, బొంబాయి,

బ్రాంచీలు.— అహమ్మదాబాదు, ఢిల్లీ, & కలకత్తా.

ది సెంట్రల్ బ్యాంకు ఆఫ్ యిండియా లిమిటెడ్

స్థాపితము—డిశంబరు 1911.

అధికార మూలధనము ర్పు 3, 50, 00, 000	చందాల మూలధనము ర్పు. 3, 36, 26, 40
చెల్లించిన మూలధనము ర్పు 1, 68, 13, 200	రిజర్వు, మరియు
31 12 వరకు నిలువ ర్పు. 31, 03, 09, 000	యితర నిధులు ర్పు. 101, 47, 000

హెడ్డాఫీసు -ఎస్ప్లనేడ్ రోడ్, ఫోర్టు బొంబాయి

నిజాంరాష్ట్రములో బ్రాంచీలు —హైదరాబాదు, శికింద్రాబాదు, ఔరంగాబాదు, జాల్నా, సైలు, రాయచూరు, లాతూరు, వరంగల్

103, బ్రాంచీలు, పే ఆఫీసులు యిండియాఅంతట యున్నవి

డైరక్టర్లు -సర్ హెచ్ పి మోదీ కె బి యి అధ్యక్షుడు.

ది రైట్ ఆనరబుల్ నవాబు సర్ అక్బర్ హైదరీ, కెటి పి సి

అర్దిషిర్ బి దుబాష్‌గారు	హరిదాస్ మాధవదాసుగారు
డిన్షా డి. రోమర్ గారు	విఠల్ దాసు కంజీగారు

సర్ దోన్‌భాయి హెచ్ భివండివాలా కె టి

నూర్ మహమ్మదు యం చినాయ్‌గారు

బాపుజీ డి లాంగారు

ధరంసేయ్ రాజ్ ఖాట్వాగారు

లండన్ ఏజంట్లు - బార్క్లేస్ బ్యాంకు లిమిటెడ్ మరియు మిడ్‌ల్యాండ్ బ్యాంకులిమిటెడ్

న్యూయార్కు- మరియు పారిస్ ఏజంట్లు - ది గ్యారంటీ ట్రస్టుకం. ఆఫ్ న్యూయార్కు-

హెచ్. సి. క్యాప్టెన్ మేనేజరు.

సంవత్సరమునకు చందా
౬ రూపాయలు
ఆరు మాసాలకు
౩ రూపాయలు
బ్రిటిష్ ఇండియాలో
సం॥ చందా
౫-౮-౦ కల్దారు
పాత పత్రికలకు
వెల ప్రత్యేకము.

గోలకొండపత్రిక

Golkonda Patrika

The only Popular paper That reaches The masses In the Dominions

Best Medium for Advertisement

PUBLISHED ON EVERY MONDAY AND THURSDAY

Volume 15 | Hyderabad-Dn. | Monday 20 May 1940 | Number 5

మహారాజా కిషన్ ప్రసాదు గారి మరణము గూర్చిన శోకసభలు

వరంగల్ తీరు ౧౭ తేదీ ఈ క్రింది స్థలములలో శోకసభలు గావించి వారియాత్మ శాంతి గూర్చుటకుగాను ప్రార్థించుచు వారి కుటుంబమునకు సానుభూతిని తెలిపిరి

(౧) ఇత్తెహాదు ముస్లిమీను సంఘము

(౨) అంజుమన్ విద్యార్థిసంఘము

మహారాజాగారి వ్రేలు కాలకుండుట

హైద్రాబాద్ తీరు ౧౭

కీ. శే. మహారాజగారి శవమునకు దహన సంస్కారము అయినపిమ్మట వ్రేలొకటి కాలలేదని వదంతి వ్యాపించెను. మరుదినము విస్తరీయుమా మొద్దీను డి సి గారు స్మశానమునకు బోయి చూడగా హస్తము మాత్రమట్లనే కాలకుండ యున్నదనియు దీనికిఅగ్నితగులలేదు కొంటికాపరుల మూలము అహస్తమును దహింపజేసిరి మరల రెండవదినము హస్తముకేయున్నదని వార్త బయలుదేరినది

ఈ వ్రేలు కాలకుండుటకు కారణమేమో ... గారు విచారణ చేయుచున్నారు

కీర్తిశేషులవారి ... బనారసునకు పంపగలరు వాస్తుయమాత్రము ఇచటనే సమాధిచేయుగలరు,

మహారాజ కిషన్ ప్రసాదుగారియెడ సానుభూతి

బ ... పల్లి, తీరు ౧౦

శ్రీ సర్ కిషన్ ప్రసాదుగారి మరణవార్తను తెలిసి ...పల్లి గ్రామ వ్యాపారస్థులు శ్రీవారికి సానుభూతిని తెలుపుచు తమ కొట్టులను ఒందునే వీరి శిష్యులన్నియు పని ఆపియున్నవి ఈ నాడు నాటకము సైతము ఆడనివ్వలేదు ... శ్రీవేల్ల వారివారి కొట్టులను తెరచి శ్రీవారి ... గుణములను కీర్తించుచు ... తెలిపిరి

మహారాజా కిషన్ ప్రసాదు గారి మరణమును గూర్చి హిజ్ హైనస్ మైసూరు మహారాజుగారి సందేశము

హైద్రాబాద్ తీర్ ౧౭

మైసూరుమహారాజాగారు మహారాజా కిషన్ ప్రసాదుగారి మరణమును గూర్చి సందేశమంపిరి వారిమరణముగూర్చి తమ పరితాపమును తెలుపుచు వారియాత్మకు శాంతిచేకూరుటకు ప్రార్థించుచున్నామని వారికుటుంబమునకు తమసానుభూతులు తమసందేశములో వివరించిరి

మైసూరు మహారాణీగారు ... యువరాజా గారు సి పి రామస్వామి అయ్యరు గారు వేంకటసుబ్బారావుగారు యింకను అనేక ప్రముఖులు తమసందేశమంపిరి

శ్రీ లాల్ జీ మేఘుజీగారి మరణము

హైదరాబాదు, తీరు ౧౭

హైదరాబాదు నగరమున జీవదయాప్రచారకమండలిని స్థాపించి ఈమండలిచేత భజనసంఘముల నెలకొల్పి, భజనద్వారా ఉపన్యాసములద్వారా, యక్షిణీద్వీపములద్వారా జంతుబలినిమాన్పుంచుటకు సార్వకళాశాల నెలకొల్పుటకు అనేకప్రచారకులను ఉపన్యాసకులను యేర్పాటుచేసి అసంఖ్యాకమైన ధర్మశాల నెలకొల్పి అనేకసంవత్సరములనుండి అహింసకై సేవజేసిన శ్రీలాల్ జీ మేఘుజీగారు కీర్తిశేషులైరి

మోటారు, మోటారు సైకిళ్లకొరకు ఋణము

హైద్రాబాదు రాష్ట్ర న్యాయస్థానకోశ్వాలి విద్యాశాఖలో రెండు వందలరూపాయిల జీతముకంటె తక్కువలేని ఉద్యోగులకు మోటారులు మోటారుసైకిళ్లుకొనుటకుగను వారికిలభించు జీతమునకట్టి ఆరుమాసములకొరకు నిర్ణయమగు అప్పు ఫైనాన్సుశాఖనుండి మంజూరి అయినపిమ్మట దొరుకునని ప్రధానమంత్రిగారి ఆజ్ఞ ప్రకటింపబడినది

పం. చందూలాల్ జీగారి మరణము

హైద్రాబాదు, తీర్ ౧౭

అనేక సంవత్సరములనుండి అనగా అందాజా ౧౫ సంవత్సరములకాలము సుల్తానుబజారు ఆర్యసమాజమునకు సేవజేసిన భూతపూర్వ కార్యదర్శియగు చందూలాల్ జీగారు వార్ధక్యదశననుభవించి దివంగతులైరి

బీదరులో గళగసూత్రమును విరమించుకొనుట

బీదరు తీరు ౯

ఇంతకుముందు బీదరులో అర్థిజేహస్తు ౧౯వ తేదినుండి తీరు ౨౪ తేదివరకు అనగా ౧౫ దినములవరకు ౧౪౫ సూత్రమును ప్రయోగించియుండిరి ప్రస్తుత మీసూత్రమును విరమింపజేసికొనిరి కాని పట్టణమునకు ప్రతిద్వారముదగ్గర పోలీసు కాపలారక్షణార్థమై యుంచబడియున్నది

హైద్రాబాదులో బీదరు సాహుకార్లు

బీదరు, తీరు ౯

బీదరుసాహుకార్లు హైద్రాబాదులోను ఖ్యాతసముఖులతో తమధనప్రాణ రక్షణముకొరకును, అగ్నిదహనమువలన నష్టపడినవారలుపరిష్కారము కొరకును కాలిపోయినగంజు పునర్నిర్మాణముకొరకును, తగువ్యవస్థజరిపినగాని మేము బీదరుకు పోజాలమని మునుపుకారము చేసికొని యున్నారు

ప్రధానమంత్రిగారి బీదరు పర్యవేక్షణ

రైట్ ఆనరబిల్ ప్రధానమంత్రిగారు ప్రభుత్వ బాబెహుకూమతు కార్యదర్శియగు నవాబ్ ఖాజా మొయినొద్దీను అన్సారిగారు, నవాబ్ గులాంయజ్దానిగారు తీర్ ౭వతేది ఉదయము ౯ గంటలకు బీదరునకేంచేసి బీదరు అవ్వలుతాలూకుదారగు నవాబ్ సయ్యదలీ అజ్గర్ బెల్గ్రామి గారు, కోత్వాలి మొహతమీముగానున్న నవాబ్ సయ్యదుసుభానిగారు వెంటనుండగా అగ్నిదహనమయిన ఉస్మానుగంజు ఆవరణమంతయు పర్యవేక్షణ గావించిరి మరియు బీదరులో కొన్ని చారిత్రకస్థలములు, మహమూదుగోవా పాఠశాల, బహమనీ సుల్తానులకట్టడము, ఖిలా మొదలైనవానిని పర్యవేక్షణ చేసినపిమ్మట సరిగా ౧ గంటకు హైద్రాబాదుకు విచ్చేసిరి

అంత్య సంస్కారము

(విశేషరి)

వనపర్తి సంస్థానాధీశులగు రాజా రామదేవరావు బహదరు, శ్రీరాణీకుముదినీదేవి గార్ల ఏకైక పుత్రుడును గత ౨ మే ౧౯౪౦ నాడు డేరాడూనులో దివంగతుడైన పసిబాలుడునునగు రాజా పురంధరరావుగారికి ఈదినము (౯ మే ౧౯౪౦) ఉదయము ౧౦ గంటలవేళ హుసేనుసాగరు చెర్వుకట్టక్రింది శ్మశానమున్న రెడ్డిబాగులో అంత్యసంస్కారము, శాస్త్రోక్తముగ జరుపబడెను కీర్తిశేషుని మాతామహులగు శ్రీపింగిలి వెంకటరామారెడ్డి గారు సంస్కారమును వేదాధ్యయనపరులగు బ్రాహ్మణుల మార్గదర్శకత్వమున నిర్వహించిరి

దుఃఖభారవివశయగు రాణీకుముదినీదేవిగారును వారితల్లిగారును, బాధుశాలములోని పలువుర స్త్రీలును అచ్చటనుండిరి రాజా బహదరు వెంకటరామారెడ్డి ఓ బి ఇ గారును, శ్రీ జగన్మోహనరెడ్డి (బ్యారిష్టరు) గారును, శ్రీ గడ్డంపల్లి రామకృష్ణారెడ్డి గారును, అనేక మిత్రులును, బంధువులునువచ్చియుండిరి అందరి హృదయములును దుఃఖపూరితములై నోటిమాట వెడలకుండనుండెను ముఖ్యముగా పింగిలి కోదండరామారెడ్డి దంపతులయొక్కయు వారికూతురు రాణీకుముదినీదేవి గారియొక్కయు కన్నీరుకాల్వలై ప్రవహించుచుండెను! గనుమవారందరి హృదయములు కరిగి గద్గదస్వరములు వ్యక్తములగుచుండెను వేదమంత్రములపుంపద్వనితప్ప అంతటను నిశ్శబ్దతవ్యాపించియుండెను

౨౫ ఫిబ్రవరి ౧౯౪౦ నాడు జననమంది— ౧౧ సంవత్సరములపైన మూడుమాసములైన నిండకముందే —౨ మే ౧౯౪౦ నాడు, దూరదేశమున, డేరాడూనునందు కనుమూసిన తల్లిదండ్రులకు, కడు ప్రేమతో గారవించుచున్న తాతగారికి నిరంతరము అవ్యాజప్రేమతో జూచుకొనుచుండిన శ్రీరామకృష్ణారెడ్డి గారికిని, కడుదూరమున అస్తమించిన ఈరాజకుమారచంద్రుని అస్థులపాత్రము సమాధియందుంచబడినప్పుడు మాదివారందరిహృదయములు ద్రవ్యాలగుచుండెను! స్త్రీలును పురుషులును పుష్పములను, వాసనద్రవ్యములను పుష్పమాలలను సమాధిలోనైచి మృతబాలకునియాత్మకు శాంతినిగోరు నాసంవర్భము మహావిషాదమయముగా గన్పించెను! అట్టిసమయమున మూర్తీభవించినదుఃఖమోయనునట్లు సమీపమున నిలిచియుండిన రాణీ కుముదినీదేవిహృదయము పదిమాసలు మోచి, కనిపెంచి, చిన్నారిని ధైర్యముతోవీడి విద్యార్జనమునకై దూర

ముపంపి, తనగారాబుపట్టి ముందెంతో విద్యావంతుడై, యువకుడై, సంపన్నుడై, వంశోద్ధారకుడై కీర్తివంతుడగునని యువ్విళ్లూరుచున్న ఆతల్లిమనసు,—అట్టిపసిపాపడు విధివశమున ... ఆముగ్గవికసించి సువాసనలు వ్యాపింపజేయకముందే —కీర్తిశేషుడై అతనికి కన్నతల్లియెదుటనే అంత్యసంస్కారము జరుగుట ... రాణీ కుముదినీదేవి హృదయము ఎంతటిపరితాపము పొందుచుండెనో, ఊహించుటకూడకష్టము మహాకష్టము!!

జరుగవలసినదంతయు జరిగెను అచ్చటనుండినవారిలో నొకరు అంత్యసంస్కారము పూర్తియైనతరువాత రాజాపురంధరరావు గారి జననము, వారిమరణము, ఈవిషాదసందర్భము, అందరికిని కలిగినదుఃఖము, తల్లిదండ్రులు, తాతముత్తవలు, కులవృద్ధులగు రాజాబహాదరు, బంధుమిత్రులు, వీరువారనకేల వారికెరిగినవారందరికిని కలిగిన సంతాపమునుగురించి తెలుగులో ప్రసంగించిరి అందరును కన్నీటిధారలనురాల్చిరి, విషణ్ణముఖములతో వచ్చినవారు యథాస్థలములకు వెళ్లిరి

శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్ర భాషానిలయమున-

౧౭ మే ౧౯౪౦ నాడు భాషానిలయములో స్మారకసభ సమావేశపరుపబడెను- భాషానిలయస్థాపకులలో నొకరును విఖ్యాతకవులును పరభుసేవా పరాయణులును అగు స్వర్గీయ ఆదిపూడి సోమనాథరావుగారి మరణమునుగూర్చియు హైదరాబాదురాష్ట్రమునకు చిరకాలము ప్రధానామాత్యులుగానుండి స్వర్గీయులైనమహారాజా సర్ కిషన్ ప్రసాదు బహద్దర్ యమీనుస్సల్తనత్ గారి మరణమునుగూర్చియు సంతాపసూచక తీర్మానములు అంగీకరింపబడెను- శ్రీమాడపాటి హనుమంతరావుగారు తీర్మానములను ప్రతిపాదించుచు పండిత సోమనాథరావుగారియొక్కయు మహారాజావారియొక్కయు గుణప్రశంసను చేసిరి-

కొమ్మూరి ... రావు
సభాకార్యదర్శి

వందేమాతరం విద్యార్థులకుఖాస్గీప్రవేశం

వందేమాతరము హక్కాలుసందర్భమున నాగపూరుకుపోయిన మెట్రిక్యులేషన్ విద్యార్థులకు మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్షలో ఖాస్గీనుండి ప్రవేశమునిచ్చునని ప్రధానమంత్రిగారి అనుజ్ఞానుసారము జామె ఉస్మానియా కళాశాల సంఘకార్యదర్శిగారు తెలుపుచున్నారు

Printed and Published by, G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad Dn. Editor S. ... B.A., B.L.